NÚMERO 22 Desembre de 2023 · Gener de 2024 3€

SOM CANALLA

La publicació dels nens i les nenes de les Garrigues

A l'hivern,
amb bon o mal temps,
agafa la manta... si en tens

SUMARI

Pàgines 10–11

Neix un podcast a Juneda fet per joves del poble

Pàgina 12

S'obre el debat sobre quina ha de ser l'edat d'accés al mòbil

Pàgines 16–17

El duc eurasiàtic s'afinca a Mas de Melons

Pàgina 18

Entrevista a Aida Urrea, investigadora dels drets dels infants

Editorial

Escoltar i donar eines

A l'entrevista a la investigadora Aida Urrea d'aquest *SomCanalla* 22 llegim una reflexió interessant. Urrea explica que el primer cop que van convidar alguns infants i joves a participar en la seva recerca, aquests se n'estranyaven i no ho veien gaire clar. Després de la primera sessió en va venir una altra, i després una altra, i aquests infants i joves van veure que allò que sabien i deien era interessant i que podien col·laborar amb Urrea i els seus companys. La torrebessina diu: "Veiem que com més temps els dones, més s'hi posen i més aporten, i més confiança tenen i cada vegada són més seriosos en les coses que estan aportant". En el reportatge sobre el podcast *Els Paraguayos* veiem una demostració que és així. Els participants hi van fer cap amb ganes de provar i ara voldrien poder fer un programa cada mes, si fos possible. Cal escoltar la canalla i donar-los eines.

Amb el suport de:

Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Obra Social "la Caixa"

EAM Escola d'Art Municipal Leandre Cristòfol

Amb la col·laboració de les escoles:

Mare de Déu de Montserrat de l'Albagés
Els Aubis de l'Albi
La Dula d'Alcanó
Escola d'Alfés
Albirka d'Arbeca
Els Set Focs de Bellaguarda
Joan XXXIII de les Borges Blanques
Mare de Déu de Montserrat de les Borges Blanques
Vall Major de Bovera
Timorell de Castelldans
El Cérvol de Cervià de les Garrigues
Porcel de Cervera de l'Espluga Calba
Escola de la Granadella
L'Espígol de Juncosa de les Garrigues
Manuel Ortiz i Castelló de Juneda
Arc d'Adà de Llardecans
Otogesa de Maials
Abat Ruera de Puiggròs
La Roca de Sarroca
Escola del Soleràs
Escola de Sunyer
Escola de Torrebesses
La Bassa de Torregrossa
Sant Bonifaci de Vinaixa
A Cau de Bosc de Tarrés
Escoleta del Mas de Juneda

Equip SomCanalla

Consell de redacció:
Xavier Franch
Miquel Andreu
Francesc Florensa
Angelina Giné

Coordinació:
Francesc Florensa

Redacció:
Xavier Franch

Disseny gràfic:
Adrià Martí
Josep Patau

Fotografia:
Xavi Minguella

Correcció:
Roger Berengué

Dept. comercial:
Francesc Florensa

President:
Emili Farré

Col·laboradors:
Xavi Farré
Ramon Montanyà
Laura Gimeno

Imprimeix:
INDUGRAF OFFSET SA

Dipòsit legal
L 1231–2019

Edita:
A.C. Garriguenca de Comunicacions
C/ Nou, 2, 2a · 25400
LES BORGES BLANQUES (Garrigues)

Telèfon: 973142420

somcanalla@somgarrigues.cat
www.somgarrigues.cat

SomCanalla és un mitjà independent i plural.
La seua opinió s'expressa mitjançant l'editorial.

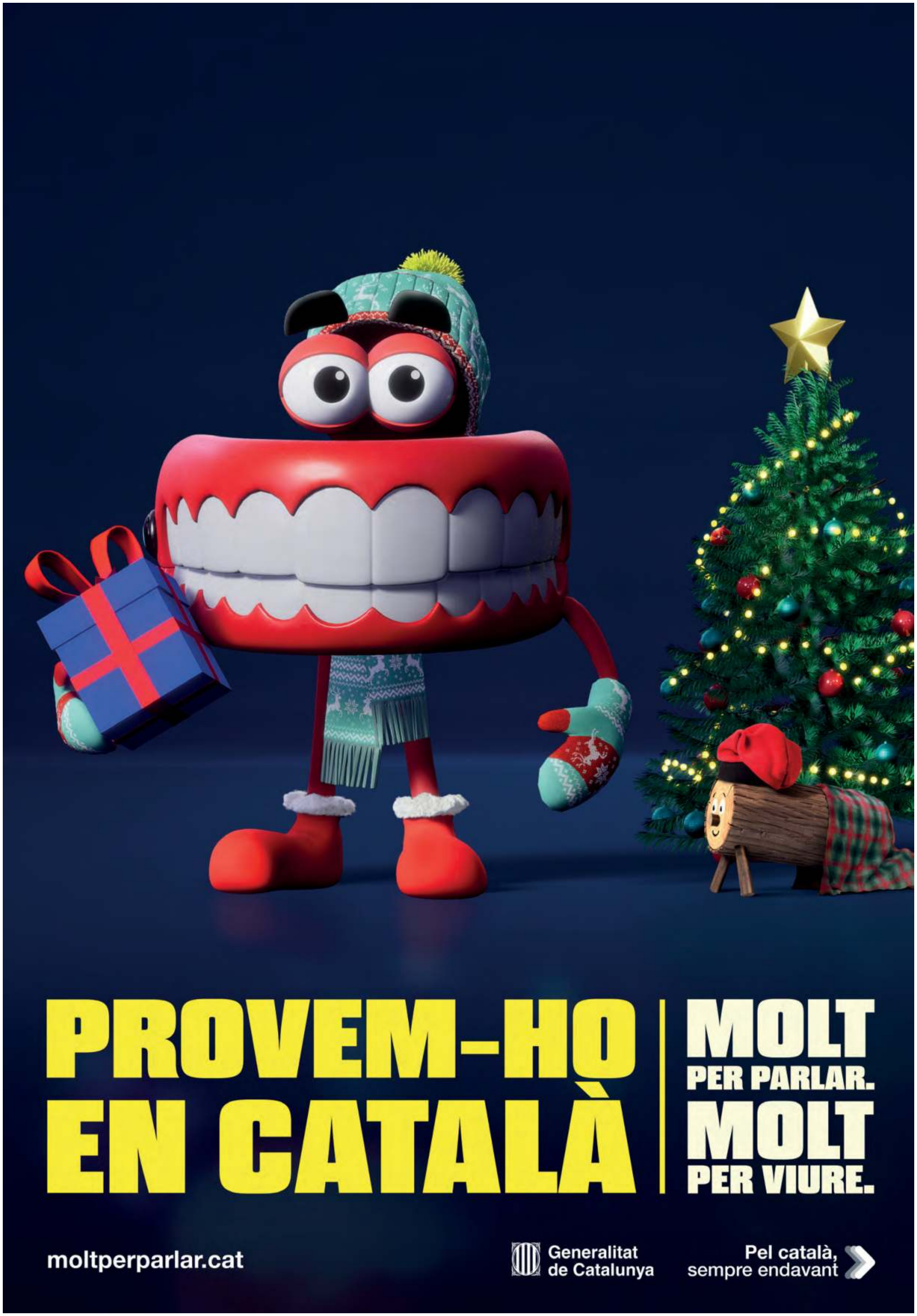
Premi Mitjans de comunicació locals de les Terres de Lleida (2022)
Pica d'Estats

QUI HA FET LA PORTADA?

Laura Gimeno (*@lauraart_2004*)

Lleida, 2004. Estudiant del segon any d'il·lustració a l'Escola d'Art Municipal Leandre Cristòfol. Amant del dibuix i de la pintura, sobretot li encanta pintar amb acrílic, aquarel·la i llapisos de fusta.

PROVEM-HO
EN CATALÀ
MOLT
PER PARLAR.
MOLT
PER VIURE.
moltperparlar.cat
Generalitat
de Catalunya
Pel català,
sempre endavant

Les Borges Blanques

PARC DE NADAL

27, 28, 29 i 30 de desembre

2023-24

2, 3 i 4 de gener

PREUS :

Entrada General : 3€

Entrada Participant* : 2,5€

HORARI :

De 16:30h a 20:30h

LLOC :

Pavelló Francesc Macià

ABONAMENTS :

General : 18€

Participant*: 15€

venda d'abonaments anticipada a www.apassomi.org

GRAN CAGADA DEL TIÓ

Dia 24 de desembre a les 5 de la tarda

A la Plaça Independència

ACTIVITAT GRATUÏTA

tota la informació a www.apassomi.org/actualitat

*Inscrits a les activitats de curs 2023/24 de l'Esplai Apassomi

ORGANITZA

Grup d'Esplai Apassomi

Les Borges Blanques • Les Garrigues • Catalunya

Ajuntament de les Borges Blanques

@esplai_apassomi

@apassomi

Jardinera

El jardiner o jardinera és la persona encarregada de plantar, regar i cuidar les plantes i arbres que formen part dels jardins i dels parcs i zones urbanes dels pobles i de les ciutats. En el cas dels municipis més grans, poden treballar específicament de jardiners, o dins de les brigades. També hi ha empreses especialitzades en jardineria, com és el cas de TalmaVerd, de l'Associació Talma, que treballa per a ajuntaments i també propietaris privats.

IL·LUSTRACIÓ:
Xavi Farré, alumne de l'Escola d'Art Municipal Leandre Cristòfol

BARRET DE PALLA

Les persones que es dediquen a la jardineria acostumen a passar moltes hores a l'aire lliure, tant si és hivern com si és estiu. Per protegir-se del sol i de la calor més intensos, és bo portar un barret o una gorra que cobreixi el cap.

ESTISORES D'ESPORGAR

Una eina sempre important per als jardiners. Algunes de les branques dels arbres i dels arbusts s'han de tallar cada cert temps perquè l'arbre o la planta creixin correctament i que no es facin massa grans. També les flors s'han de cuidar en aquest sentit. Les tisores de podar poden ser de diferents mides.

JARDINERES

Els testos i les jardineres són els recipients on es planten les herbes, les flors o els arbres per fer-los créixer, fins que s'hagin de trasplantar al lloc indicat. També hi ha testos i jardineres ornamentals, que estan dissenyats per fer bonic i per posar-hi plantes.

HIVERNACLE

Els hivernacles són unes construccions que aconsegueixen mantenir una temperatura més alta que a l'exterior i així permeten que les plantes creixin en millors condicions, fins i tot si és fora de temporada.

'MONO' DE TREBALL

Solen ser vestits més resistents i que es poden embrutar més que la roba del dia a dia. Es fan servir per treballar i no danyar els pantalons i samarretes dels treballadors. Poden ser de molts tipus i colors, depenent del lloc on es treballa.

PASSATEMPS PER ALS MÉS PETITS

A Catalunya, el personatge fantàstic que ens visita per Nadal és el tronc. Hi ha altres territoris on qui fa cap a les cases és un altre personatge màgic. Relaciona'ls

El tió/ El tronc	Astúries
Olentzero i Mari Domingi	Catalunya
O apalpador	Cantàbria
Las Anjanas	El País Basc
L'Anguleru	Galícia

Una cançó i un ball

Ton pare no té nas,
ton pare no té nas,
ta mare és xata,
i el teu germà petit,
i el teu germà petit

[altres persones diuen:
i un germanet que tens,
i un germanet
que tens,]

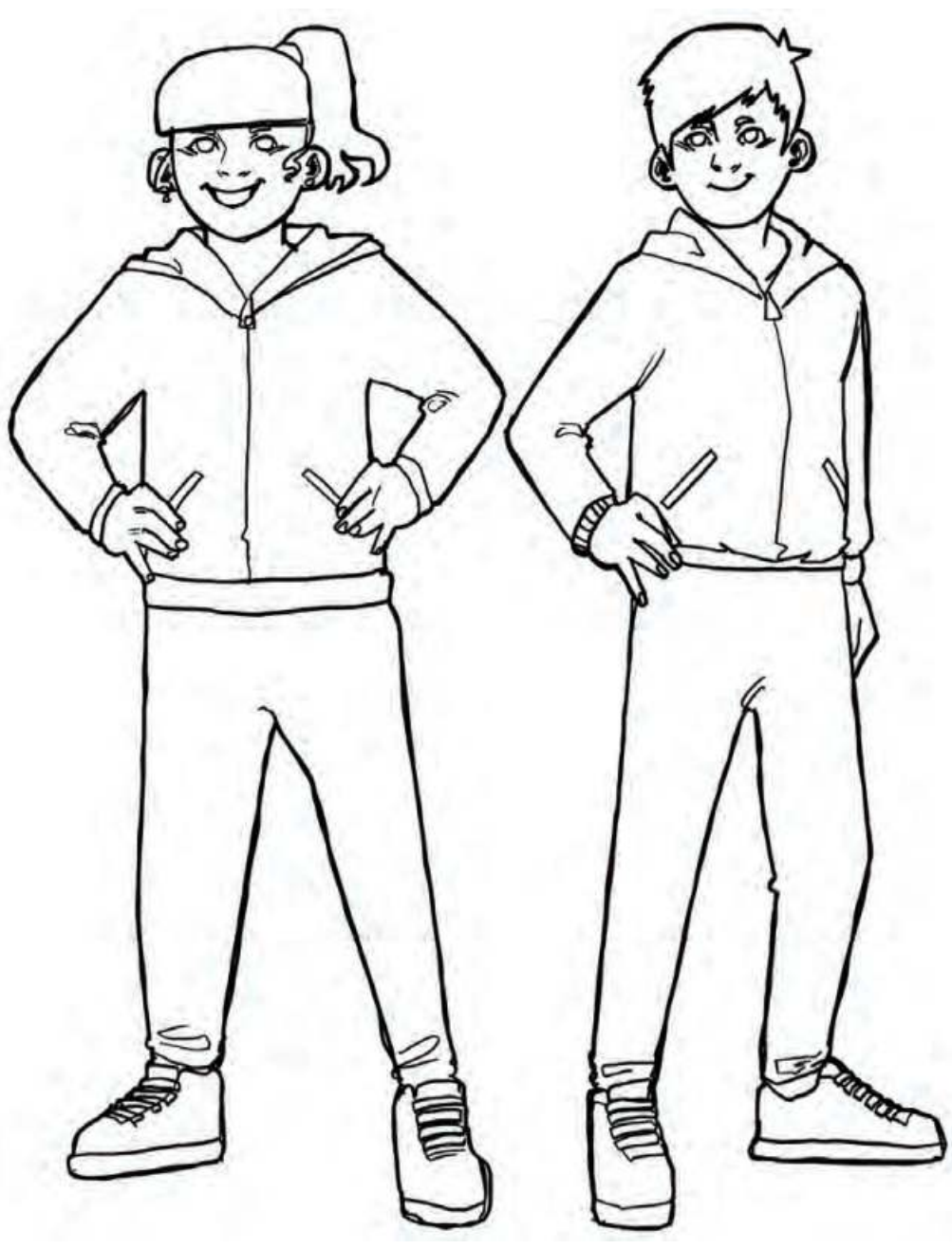
té el nas de rata

Busca les 7 diferències

Il·lustració original: Pikisuperstar

Pinta el xandall de l'escola Manuel Ortiz i Castelló de Juneda

JOCS TRADICIONALS

Una secció de Ramon Montanyà

El mocador

Aquest joc del mocador és un joc a què han jugat diverses generacions i que ha traspassat fronteres. Alguns també l'anomenen la bandereta. Hi podien jugar nois i noies junts i era un joc molt utilitzat. S'hi jugava preferentment al pati de l'escola. El nombre de jugadors per jugar-hi eren un mínim de 3 i un màxim de 20.

Com es juga al mocador?

Es comença el joc sortint dos voluntaris que faran el clàssic parells o senars per veure qui comença a triar i així s'aniran triant els jugadors un per un per formar els equips.

Una vegada els equips ja estan formats es col·locaran a les respectives línies que abans haurem marcat a terra. Aquestes tres línies horitzontals ens serviran per fer el perímetre del camp. La distància de línia a línia serà de 8 metres i a la del mig es col·locarà el jugador que sortirà voluntari per cridar els altres jugadors al joc. En alguns llocs anomenaven aquest la bandereta.

La mecànica del joc

Els dos equips es col·locaran al darrere de les respectives línies i cada jugador tindrà un número que abans s'haurà assignat. Els números estaran desordenats per tal que la bandereta no sàpiga als jugadors que fa sortir. Per exemple, si el voluntari o bandereta crida el número 1 tal com estan col·locats els jugadors a les respectives línies potser li surt el jugador que fa quatre o que fa set, etc. O sigui, no necessàriament ha de sortir el que està col·locat primer en l'ordre com estan a la línia.

Dit això, i tots els jugadors preparats, la bandereta col·locada a l'extrem de la línia del mig i amb el mocador agafat pels dos extrems amb posició vertical farà sortir els jugadors cridant-los pel número. Si crida el 4 haurà de sortir el jugador de cada equip que abans havia estat triat com a quatre. Així es farà successivament.

Els jugadors s'eliminen de la següent manera: quan la bandereta crida el número, ràpidament es corre a agafar el mocador. Si l'agafes i te l'emportes fins al darrere de la línia d'on has sortit sense que l'altre jugador t'agafi o et toqui, aquest queda eliminat.

També es pot eliminar un jugador amb l'engany o *amago*. Consisteix que quan els dos jugadors arriben iguals davant el mocador, un d'ells li fa la finta d'agafar-lo i amb això provoca que l'altre jugador creui la línia i això també l'elimina. Així que es van eliminant els jugadors, el número d'aquests els assumeix el seu equip. D'aquesta manera, s'assegura que sempre hi hagi els mateixos números a cada costat. Quan això passa, vol dir que un jugador pot tenir 3 o 4 o més números. Els números dels jugadors dels dos equips es poden canviar sempre que es cregui convenient. El joc s'acaba quan l'últim jugador d'un equip queda eliminat.

OPINIÓ

Ona Carvajal Giné
Escola La Bassa de Torregrossa, 2n

Un poble solidari

Com cada any, el poble de Torregrossa es bolca amb La Marató de TV3 i dediquem tota la jornada a recollir diners per una bona causa.

Com no pot ser d'una altra manera, aquest any 2023 tornarem a ser solidaris, i ho farem per la investigació de la salut sexual i reproductiva.

Entre altres actes, es munta un escala en hi-fi en què participem tota l'escola. Els meus companys i companyes de segon i jo mateixa estem preparant un ball. La cançó és *Bon dia* dels Pets i hem de sortir a l'escenari amb un pijama molt xulo per ballar-la.

Després de la nostra actuació, i de veure totes les altres, tot el poble gaudim i sopem plegats a la pista municipal.

Potser durant tot l'any tothom està absent a causa de l'estrès del dia a dia, però quan arriba el dia de La Marató tots posem el fre per estar junts, pensar en els altres i ser solidaris amb la gent que ho necessita.

Cada any acabem recollint molts diners, fet que em fa sentir orgullosa del poble on vivim.

Blau Nogué, Itziar Roigé i Unai Alentà
M.D. Montserrat de l'Albagès, 5è

La sequera està afectant Catalunya

Aquest any la sequera està afectant moltes poblacions, i també les produccions agrícoles. Com que hi ha menys aigua, hi ha menys aliments. Per això els preus del menjar estan pujant.

Per exemple, l'oli d'oliva, comparant amb els anys anteriors ha pujat gairebé el doble. Ara costa aproximadament 45 euros la garrafa de 5 l. Aquest any els pagesos estan molt preocupats perquè no hi ha tanta producció d'oliva. Un factor que influeix en la sequera és la contaminació, i també hem de fer un esforç per no malgastar tanta aigua.

El passat diumenge 19 de novembre a la cooperativa de l'Albagés van fer un acte per celebrar que ja comença l'elaboració de l'oli nou. Feien una ruta per la cooperativa explicant com descarregaven les olives i feien tot el procés fins a arribar a obtenir l'oli. Van explicar que la sequera estava afectant l'oli, ametllers, olivers..., perquè hi ha menys aigua. Aquest article d'opinió és per reflexionar que no hem de contaminar ni malgastar l'aigua.

Cel Brufau Tió
Escola Manuel Ortiz de Juneda, 4t

Visita a l'Espluga de Francolí

Els nens i nenes de 3r i 4t de l'escola Manuel Ortiz i Castelló vam anar el dia 8 de novembre a les coves prehistòriques de l'Espluga de Francolí.

coves de l'ESPLUGA

A mi l'Espluga de Francolí em va semblar molt xulo. Vam fer una cabana, vam pintar una pedra com si fóssim prehistòrics, vam descobrir com eren i com vivien els homes i dones de l'època i, finalment, vam passar per una cova per sota l'Espluga de Francolí, plena d'escultures.

També vam anar al Museu de la Vida Rural, on vam fer un joc amb peces de fusta, vam parlar sobre l'oli, vam fer un joc per saber-ne més sobre les 17 ODS, ens van explicar trucs per saber si teníem oxigen...

Jo, si fos vosaltres, hi aniria molt animada, perquè és molt divertit!

OPINIÓ

Nasr Ismail i Núria Roigé
Set Focs de Bellaguarda, 4t i 6è

Els drets dels infants

Som el Nasr Ismail i la Nuria Roigé i anem a l'escola Els Set Focs de Bellaguarda.

El dilluns 20 de novembre vam celebrar el Dia dels Drets dels Infants a l'Escola. Aquest dia se celebra perquè no es respecten a tot el món i hi ha molts infants que ho estan passant molt malament. Ens posa molt tristos veure que hi hagi nens i nenes que no siguin respectats, que no tinguin aigua, menjar, protecció, salut, família, casa, educació, pau, igualtat... Desitgem que algun dia s'acabi aquest malson per a tots aquests infants. Ens agradaria poder ajudar aquella gent que ho necessita de debò i ho faran servir per a coses necessàries, per exemple: aigua, menjar, roba, medicaments, etc.

No ens hem de quedar callats davant d'aquesta injustícia, hem de poder dir la nostra opinió i buscar solucions per a aquest gran problema.

Volem que es respectin tots els drets dels infants a tots els llocs del món perquè tots i totes tenim dret a ser feliços i lliures!

Èric Farré i Ot Bosch
Escola La Dula d'Alcanó, 6è i 4t

ERAL-SAT

Avui us explicarem el nostre projecte sobre Joan Oró i Florensa. Tots els nens i nenes de la ZER l'Eral hem construït un globus sonda per tirar-lo a l'estratosfera. Volem saber els graus que pot arribar a fer a l'espai i veure com és amb fotos, ja que a l'exterior de la caixa hi ha un parell de càmeres i un paracaigudes. Dins hi hem posat un mòbil, un GPS i un termòmetre.

La caixa va lligada a un globus ple de gas perquè pugi a l'espai. Quan arribi a 25.000 metres, el globus explotarà i encara no sabem on caurà (hi ha una pagina web que, quatre dies abans, ens diu on caurà.)

Si algú es troba el nostre projecte, pot contractar amb el telèfon que està a l'exterior de la caixa. Així podrem recuperar la informació i el projecte.

Tenim moltes ganes de poder recuperar la càpsula i poder veure totes les dades recollides pels aparells que hi ha a dintre.

Estem molt emocionats/des!

Joana Capdevila
i Dàlia Torradeflot
Escola Abat Ruera de Puiggròs, 6è

El Nadal s'acosta a l'escola

Hola, som la Joana i la Dàlia i estem molt contentes perquè s'acosten les festes de Nadal. A l'escola, cada any, els professors/es ens preparaven una obra de Nadal per actuar davant dels pares, mares, avis, àvies... No obstant, aquest any ha sigut diferent. L'obra de Nadal l'estem creant entre tots els nens i nenes de l'escola.

En primer lloc, hem creat diferents històries i entre tots hem decidit la que més ens ha agradat. Tot seguit, hem triat els personatges que sortiran a la història perquè ningú es quedi sense actuar. En acabar, hem escrit el guió de l'obra de teatre i ens hem repartit les escenes per grups. Finalment, l'estem assajant perquè el dia 19 de desembre quedi fantàstic.

A nosaltres ens sembla molt bona idea perquè treballem l'expressió escrita d'una altra manera, i així ens esforcem més i tenim moltes ganes que quedi molt bé perquè ho veurà molta gent.

Per acabar, us invitem a tots a veure l'obra de teatre el dimarts 19 de desembre a les 20 h.

REPORTATGE

Xavier Franch
somcanalla@somgarrigues.cat

‘Els Paraguayos’: un podcast fet per joves de Juneda

D’un taller a voler fer un programa cada mes

La iniciativa de fer ràdio digital va sorgir com una proposta de l’Oficina Jove, en col·laboració amb l’Ajuntament. Els participants van fer un taller i els va agradar tant que van voler repetir. Van gravar un podcast mentre se celebrava el Concurs de les Cassoles de Tros i aquest novembre van prendre part del certamen Ponent Lab.
Com que hi han agafat afició, demanen poder fer més programes, un al mes, per exemple. El grup també ha anat creixent, ara són onze, però està obert.

Els joves, preparats i rebent unes últimes instruccions dels tècnics que els ajuden. FOTO: Oficina Jove

A Juneda hi ha un grup de nois i noies que des de fa un any es troben regularment per fer un podcast, és a dir, per fer ràdio digital que circula per la web i les xarxes socials i no per les ones, com és el cas de la ràdio de tota la vida. El programa s’anomena *Els Paraguayos*. I *Els Paraguayos* són, ara mateix, l’Ares Garrido, en Yassine Oubihi, en Marc Beltran, l’Eric Pifarré, en Joel Farrerons, en Nil Mateus, en Roc Santandreu, en Roger Armengol, l’Edgar Ricart, la Sara Viladoms i l’Ousman Ndao. La iniciativa és oberta i no tots hi han participat des del començament. A poc a poc el grup ha anat creixent fins a ser el que és ara.

Les primeres passes

La creació d’un podcast va sorgir fruit de la col·laboració de l’Ajuntament de Juneda amb l’Oficina Jove de les Garrigues. Des de l’ens comarcal van organitzar un taller de podcast de tres dies obert a tot el jovent del municipi. Un grupet d’amics s’hi van apuntar amb ganes de descobrir què podien fer i si els agradava.

Alguns escoltaven podcast o seguien a les xarxes socials gent que en feia. Un dels referents que tenien al cap és el barceloní Jordi Wild. Un altre exemple que mencionen és la plataforma AC Radio Show, en què fan programes sobre la música urbana a l’estat espanyol. En altres casos havien escoltat algun podcast amb la família, coneixien influencers com Ibai Llanos i els altres promotors de la Kings League.

> **Un dels participants destaca que poden “fer coses i dir coses que a l’escola no les podríem fer”**

Passar de seguir un podcast a fer-lo, però, va ser tot un salt. Alguns dels integrants havien visitat l’emissora local Ràdio Juneda, però no tots hi havien estat, ni tampoc s’havien posat mai davant d’un micròfon. A l’escola, la majoria havien practicat l’entrevista amb els companys a l’hora d’estudiar els textos periodístics, però també hi havia una diferència entre fer-ho amb amics i gravar-ho per emetre-ho després.

L’hora de la veritat

Els participants d’*Els Paraguayos* amb qui parlem expliquen que passar de l’exercici de classe a emetre un podcast és “molt més divertit”. D’una banda, perquè amb un micròfon davant “et sents més professional”. De l’altra, perquè saps que allò que graves “sortirà al YouTube” i ho podrà veure tothom, com en el cas dels seus ídols. També comenten que “en un podcast que no és de l’escola pots fer

coses i dir coses que a l'escola no les podríem fer". "Aquí no hi ha normes, és passar-s'ho bé, divertir-se i que hi hagi humor", afegeix un altre.

El primer dia, per exemple, van trucar a Catalunya Ràdio per gastar una broma. Van explicar que hi havia un grup de padrins que s'havien escapat d'una residència i ballaven fent una rotllana.

Treball individual, resultat grupal

Fins ara han fet tres programes: el primer, durant el taller; el segon, al Concurs de Cassoles de Tros, i l'últim, en el marc del Ponent Lab sobre el català, al novembre.

Cadascun dels membres tria un tema del qual vol parlar i se'l prepara. Llavors, un dia es troben i es posen a gravar. Tots hi posen el seu granet de sorra, tot i que cadascú fa una feina diferent. Un, en Yassin, és el responsable de la taula de so des del principi. El Marc, de qui els companys diuen que és "el més obert", és qui fa de conductor. A poc a poc hi van entrant la resta d'integrants. N'hi ha que fan entrevistes, un que parla d'esports, un de videojocs, de notícies del món i també de xafarderies. Amb ells hi tenen als tècnics Víctor Masip i el Sergi Semis, d'Audivio, que els porten els aparells i els acompanyen.

La difusió del que graven, com dèiem, es fa a les xarxes socials, principalment al YouTube de l'Oficina Jove. També s'han creat TikTok i Instagram, tot i que no hi tenen gaire activitat. L'entrevista a Lo Jordi de Lleide, un noi que fa vídeos d'humor, va aconseguir més de 2.000 visualitzacions.

Fan entrevistes, parlen d'esports, de videojocs, de notícies del món i de xafarderies

Les reunions a la Biblioteca Joan Duch han fet que el grup hagi anat creixent i que s'hi hagin apuntat més persones.

Ganes i més ganes de podcast

Els Paraguayos, amb qui parlem, expliquen que s'ho passen molt bé fent programes i que, si fos per ells, en farien molt més sovint. "Un cada setmana", demana un d'ells. Entre tots, coincideixen que potser un al mes seria el més idoni. Ara per ara, això no és possible, ja que l'Ajuntament i l'Oficina Jove no ho tenen previst així, però aquests insisteixen tant a la regidora de Joventut com a la tècnica de l'Oficina Jove perquè els ho permetin.

L'existència del programa també els fa somniar. Reconeixen que fent el programa en públic, com durant el Concurs de Cassoles de Tros o al Ponent Lab, "ens creixem una mica perquè veiem que som importants". Fins i tot comencen a fantasiejar a fer un enregistrament en directe del podcast i que els puguin veure. Segons alguns càlculs, podrien guanyar alguns diners per comprar-se micros. També s'imaginen entrevistant alguna persona famosa o "triomfar".

Una idea més realista que sí que els agradaria és sonar per la ràdio convencional perquè els poguessin escoltar la família a casa o també al cotxe. *Els Paraguayos* no estan quiets i tenen ganes i més ganes de fer podcast i explicar què els passa i què passa a Juneda.

El programa els fa somniar. Pensen a transmetre el podcast o entrevistar un famós

Durant el Concurs de les Cassoles de Tros de Juneda van entrevistar els participants i també personatges com l'Esperanceta. FOTO: Oficina Jove

El debat sobre l'accés al mòbil, resolt a l'institut

Els tres centres de secundària apliquen restriccions al seu ús tant a les aules com al pati. Les associacions de famílies proposen diàleg i educar la canalla.

El Consell Escolar de Catalunya aposta per restringir-ne l'ús. FOTO: E.D./ACN

El mes de novembre va aparèixer un grup de pares de Barcelona que plantejava endarrerir l'accés dels nens i nenes als telèfons intel·ligents fins als 16 anys. La iniciativa es va estendre ràpidament. Els promotors defensaven que l'ús d'aquests aparells i de les xarxes socials i de les aplicacions afectava la sociabilitat i l'aprenentatge dels menors de 16 anys i era una font de conflictes. Per això demanaven regular l'ús dels mòbils intel·ligents als centres. L'Institut Josep Vallverdú i el Collegi Mare de Déu de Montserrat, ubicats a les Borges, i l'Institut l'Olivera de la Granadella ja apliquen restriccions a les aules i al pati. Al primer, només els alumnes de 3r i 4t d'ESO poden usar el mòbil al pati. Al segon, no es permet portar l'aparell a cap curs, ni a l'aula ni al pati, si no és amb finalitats educatives en alguna classe. A la Granadella també apliquen aquesta mesura. Les direccions coincideixen en què podria ser útil una normativa emesa per Educació. El Consell Escolar aposta per restringir-ne l'ús.

Les associacions de famílies

Griselda Estela, de l'AMPA dels Frares, explica la inquietud d'algunes famílies. Per això, buscaran fer accions dins el Pla Educatiu d'Entorn de les Borges. Gemma Duaigües, de l'AMPA de l'Institut l'Olivera apel·la a la responsabilitat de cada família i a educar la canalla en el bon ús dels aparells. Joan Triquell, de l'AFA del Josep Vallverdú diu que se n'ha parlat i que seria bo tenir regulació del Departament.

Un nen de la Granadella que fa parkour es troba amb el seu ídol, Shifer

Joel Fontanet, un nen de set anys de la Granadella que practica parkour des de ben petit va ser un dels protagonistes del programa *El foraster* de TV3 que es va emetre el passat 6 de novembre. Arran d'un dels vídeos promocionals del programa, un dels referents estatals del parkour, Antonio Mojonero, que publica vídeos amb l'alies de Shifer WHAT!, es va posar en contacte amb la família del nen, amb el desig de poder-s'hi trobar, entrenar i gravar un vídeo conjunt. La trobada va tenir lloc el 18 de novembre, van fer salts, van gravar una entrevista i van dinar junts.

El Consell Esportiu crea un cicle d'activitats esportives en família

El Consell Esportiu de les Garrigues posarà en marxa el dissabte 16 de desembre el projecte "Col·lecciona la teva xapa!", un calendari d'activitats esportives en família. Hi haurà una trobada temàtica un cop al mes entre el desembre i el juny.

L'AFA d'Arbeca promou sessions de joc els diumenges d'hivern

Les associacions de famílies de l'escoleta i de l'escola d'Arbeca van iniciar el 5 novembre el projecte Arbeca Xics. És un espai de joc a la Sala República pensat per a nens i nenes de fins a sis anys, amb material i joguines diverses i dinamitzat per dues monitores. Les trobades són els diumenges d'hivern, de cinc a set de la tarda i valen tres euros.
Els menors de dos anys també hi poden participar, però sota la supervisió dels seus familiars.

Les pluges baixen els últims dos anys per sota del que és habitual

Les estacions del Servei Meteorològic de Catalunya de les Garrigues, ubicades a les Borges Blanques, a la Granadella i a Maials van registrar els últims dos anys unes pluges força més baixes del que és habitual, una xifra que ja es considera una precipitació escassa.
Entre l'octubre del 2021 i el novembre del 2023, van acumular entre 610 i 655 litres/m², molt per sota dels 800 a 900 litres/m² que s'estima que seria normal en aquesta zona.

El projecte Plançó torna i farà una sessió a Juneda

La iniciativa vol atansar les arts escèniques als joves. Permet veure fins a set espectacles diferents.

Una seixantena de nois i noies de tot Ponent van assistir el divendres 10 de novembre a Guissona a la primera trobada de la segona temporada del projecte Plançó. Aquesta és una iniciativa que vol atansar la cultura als joves. Entre els participants hi havia joves del Grup l'Esclat de Juneda.

Fins al maig, hi haurà una trobada mensual. Aquesta consistirà d'un taller o conversa dels joves amb artistes i d'una obra de teatre, que també estarà oberta a la resta dels veïns. A les Garrigues, hi haurà una sessió al teatre Fo-

Un dels espectacles de l'any passat.

ment de Juneda el mes d'abril.

El projecte està obert a joves d'entre 12 i 20 anys i dona accés a entrades més barates i transport a cadascuna de les funcions. Un grup de joves de Juneda hi participa i a les Borges es treballarà perquè hi torni a haver una colleta.

Catalunya creix però la comarca perd població

El país ha arribat als 8 milions d'habitants. Alguns pobles garriguencs han perdut la meitat dels veïns.

El 1987, es va fer famosa una propaganda de la Generalitat que informava que Catalunya havia arribat als 6 milions d'habitants. El passat novembre, l'Institut d'Estadística de Catalunya va fer públic que el país havia assolit els vuit milions de persones, trenta-sis anys després.

Tot i el creixement de les ciutats i capitals de comarca, el món rural viu una situació contrària. A les Garrigues, tots els pobles menys cinc han perdut població. En alguns casos, de forma molt marcada. Almatret o Bovera tenen avui en dia gairebé la meitat de veïns que el 1987. Els únics pobles amb més població són les Borges, Juneda, la Pobla de Cérvoles, Tarrés i Sunyer.

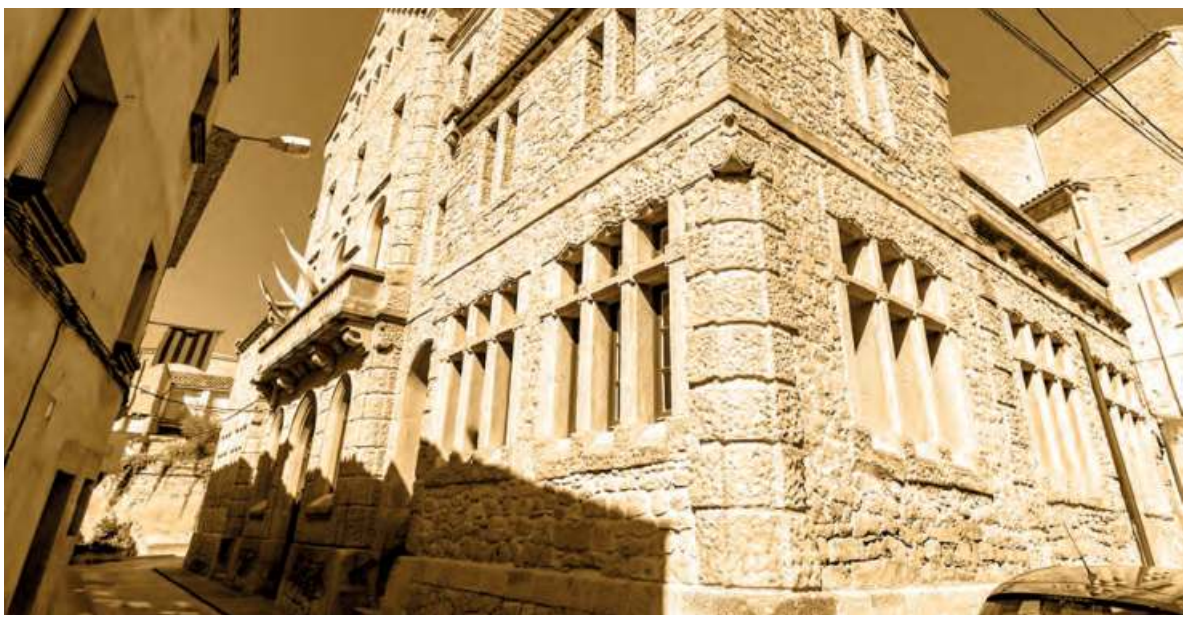
ESCOLA VINTAGE

Xavier Franch
somcanalla@somgarrigues.cat

Les cases dels mestres

Durant la primera meitat del segle passat es van construir habitatges per acollir els mestres. A vegades eren al pis de sobre de les aules, a vegades en edificis separats.

L'ajuntament de Cervià havia acollit l'escola i la casa dels mestres.

Sabeu on viuen els vostres mestres? Segur que n'hi ha que resideixen al poble i que van a classe caminant o amb bicicleta. En canvi, n'hi ha d'altres que cada dia agafen el cotxe i condueixen fins a l'escola. Tot i que ara ens sembla el més normal, no sempre ha sigut així.

Durant bona part del segle passat, no hi havia tants cotxes ni transport públic freqüent. Els mestres vivien on feien classe i com que comprar una casa era car i no sempre sabien quant de temps s'hi estarien, durant la primera meitat de segle es van crear les cases dels mestres.

Moltes vegades eren pisos que es trobaven sobre de les aules. En altres ocasions, eren habitatges independents, prop de l'escola. En alguns pobles, els mestres vivien a les pensions o llogats a les cases dels veïns. Amb els anys, aquests serveis van perdre la seva funció i els ajuntaments les van destinar a altres usos. Malgrat això, hi ha veïns que encara es recorden d'on eren i que fan servir el terme 'cases dels mestres' per anomenar-les.

Alguns exemples de cases de mestres

El 1911, l'Ajuntament de Cervià va decidir construir un nou ajuntament i unes noves escoles. Les obres van acabar el 1913 i l'edifici va acollir la Casa de la Vila, l'escola i la casa dels mestres. L'ajuntament va acabar reutilitzant l'espai per a les seves necessitats. A les Borges, en canvi, les cases dels mestres, que estaven a l'actual plaça Europa, es van tombar.

A Almatret, la casa dels mestres estava al pis de sobre de l'escola. Així va ser durant el temps que va ser necessari per acollir docents que venien de fora. El centre va tancar el 2012 per manca d'alumnes. Actualment, l'edifici és la seu del Centre d'Interpretació de les Energies (CIE) d'Almia. A l'Albagés o a Torregrossa, on els mestres vivien al pis superior, van acabar-hi fent més classes. A Juncosa, damunt de l'escola encara hi ha l'antiga casa dels mestres. Ara està tancada i no es fa servir.

A la Granadella, després de la Guerra Civil, es van construir sis cases dels mestres a la plaça de davant de l'escola. Recentment, una part es va dedicar a habitatge social i una altra es va convertir en un alberg. La casa dels mestres de Sarroca, al costat de les escoles, s'ha adaptat perquè sigui un espai pel poble i les entitats.

Hi ha exemples de tots els tipus, tot i que no s'ha fet cap registre acurat de totes les cases dels mestres de les Garrigues.

La casa del metge, com a incentiu

Tal com passava amb el mestre, històricament molts pobles tenien la casa del metge, un edifici on aquest podia viure. A Llardecans, fins i tot, la casa del mestre havia acollit una metgessa durant anys. Avui en dia, costa trobar metges que vulguin treballar als pobles i algunes persones aposten per treure partit de les cases dels metges per convèncer-los. A les escoles ara per ara no passa, però es podria donar un escenari similar?

cdiap
Servei gestionat per: TALMA Persones al costat de Persones
Consell Comarcal de Les Garrigues

Talma: servei i suport a les persones
Contacte: 973 15 03 30 – *cdiap.garrigues@talma.cat*

El teu fill o filla sempre va amb la boca oberta?

Respirar és una acció innata en totes els éssers humans. La fem de manera inconscient i, de vegades, això provoca que no tothom respiri correctament. Us heu plantejat mai quines repercussions té respirar per la boca pels infants? En aquest article del CDIAP les Garrigues us donarem algunes indicacions, pautes i recomanacions sobre aquest tema.

Els infants que respiren per la boca presenten una sèrie de **característiques facials i corporals**, fàcils de detectar a simple vista, com són:
– Ulls cansats, apagats i la zona de sota dels ulls enfosquida.
– Paladar enfonsat cap a dins i estret.
– Llavi superior curt, normalment s'observen les dents.
– Dents mal posicionades, separades i les superiors més endavant respecte a les inferiors.
– Poc desenvolupament del tòrax.
– Poca tonicitat en la musculatura facial.

Aquestes característiques comporten conseqüències en la salut dels infants i també en el seu desenvolupament. A continuació us en exposem cinc:
– **Dificultats respiratòries** com rinitis, sinusitis, otitis, asma, amigdalitis de repetició, engrandiment dels carnots, etc. Aquestes dificultats comporten acumulació de moc a les vies respiratòries i sovint són infants que no saben sonar-se.
– **Dificultats en el descans** com roncs, apnees del son, terrors nocturns i, com a conseqüència, es desperten cansats, tenen son durant tot el dia i no tenen un bon rendiment escolar, ja que el cervell no s'oxigena correctament durant la fase de la son.
– **Dificultats en la parla** que normalment venen donades per la poca mobilitat dels músculs de la cara i per l'acumulació de moc en el conducte auditiu que fa que l'infant no pugui sentir-hi amb nitidesa.
– **Canvis a nivell emocional** com ansietat, irritabilitat, impulsivitat.
– **Canvis en la deglució i alimentació**. Són infants que es posen poca quantitat de menjar a la boca perquè han de fer pauses per poder respirar, masteguen amb la boca oberta, la posició de la llengua no és correcta ni en la masticació ni en la deglució (llengua darrere de les dents de sota) i s'empassen aire en la deglució que els produeix gasos.

Aquestes situacions, així com les causes, són molt diverses i és important demanar **ajuda professional especialitzada en pediatria** com l'otorinolaringologia, la logopèdia, la fisioteràpia o l'odontologia per rebre les pautes adequades per afavorir el correcte desenvolupament de l'infant. Acabem aquest article amb un consell per a les famílies: si el vostre fill o filla respira per la boca, no espereu a demanar ajuda professional ja que **la importància del diagnòstic i el tractament precoç** ajuda a minimitzar les seqüeles en el seu desenvolupament. No dubteu en traslladar les vostres inquietuds al CDIAP les Garrigues.

REPORTATGE

Xavier Franch
somcanalla@somgarrigues.cat

El duc eurasiàtic fa casa a Mas de Melons

Estudi pioner d'un niu amb sis polls

Endesa i Birding Natura publiquen els resultats d'un estudi de seguiment de 18 exemplars de duc eurasiàtic durant un any arreu de Catalunya. Un dels punts d'observació i anàlisi d'aquestes aus va ser en un niu a Mas de Melons, en què es va instal·lar una càmera que va permetre monitorar la interacció dels adults amb els pollets, el seu desenvolupament i preferències, a més de la relació amb l'entorn.

La femella del duc alimenta els pollets amb un conill. FOTO: BirdingNatural

El duc eurasiàtic és el rapinyaire nocturn més gran d'Europa. Ja fa temps que els estudiosos dels ocells, que s'anomenen ornitòlegs, veuen i segueixen els ducs que hi ha a la zona de les Garrigues. Recentment, un estudi de l'empresa conservacionista Birding Natura per a la companyia elèctrica Endesa va permetre analitzar amb profunditat els hàbits d'aquests animals.

Tot i que el treball no se centrava únicament en Mas de Melons, sí que va quedar clar que aquest espai natural entre Castelldans, Aspa i el Cogul era un lloc idoni per als ducs i que s'hi troben la mar de còmodes gràcies a l'abundància de conills, un dels seus aliments preferits.

L'estudi, en context

Endesa i Birding Natura van obrir una pàgina web la primavera de l'any 2022 en què es podia veure en directe un niu de duc eurasiàtic ubicat a Mas de Melons. L'acció formava part del programa de preservació d'aquesta au a Catalunya, en el marc del Pla de Conservació de la Biodiversitat de la companyia. En total, es van seguir 18 exemplars de duc durant un any a tot el país.

Entre les observacions que els tècnics van fer, n'hi ha sobre com s'acostumen a moure els ducs allí on viuen, sobre quines són les causes més normals de la mort, i també sobre com es relacionen els adults amb els polls al niu. Això últim

La femella va pondre cinc ous i en van sortir els polls. També en van afegir un de recuperat

es va fer, sobretot, gràcies al niu de Mas de Melons, i va donar imatges que fins ara gairebé no s'havien vist mai.

Un niu excepcional

El mediambientalista i director general de Birding Natura, Jaume Balsells, explica que les imatges del niu garriguenc van permetre documentar un fenomen poc habitual. En primer lloc, perquè la femella va pondre cinc ous. En segon, perquè tots cinc van descloure, és a dir, es van obrir i en va nàixer un pollet. Tercerament, perquè tots els polls van tirar endavant. Això no sempre és fàcil perquè de vegades els més petits es moren. Als cinc exemplars sortits dels ous, els investigadors del projecte en van afegir un sisè que havia estat recuperat pel Centre de Fauna de Vallcalent d'un niu abandonat. Els adults el van adoptar i alimentar com un pollet més de la niuada. Aquesta tècnica es coneix com a *fostering*, i es fa servir per afavorir l'alli-

berament d'animals sense esperar que siguin adults. S'ha vist que més d'una vegada, quan s'alliberen de grans, els costa més adaptar-se al medi natural.

Els tècnics atribueixen l'èxit del niu a l'abundància de la caça, principalment conills. Quan les cries començaven a ser més grans, havien arribat a veure gràcies a la càmera instal·lada que en menjaven dos al dia. Però els pollets no només van menjar conill. L'estudi també va permetre constatar com es van alimentar d'algun llangardaix, d'alguna rata i que, fins i tot, es van menjar una garsa. Totes aquestes preses havien garantit que els polls creixessin forts, fins i tot els que havien sortit de l'ou més tard i que, com dèiem, com que estan més dèbils acostumen a morir.

A part de la ingesta d'aliments, el monitoratge que van fer del niu també va permetre captar escenes amb tot detall de la incubació dels ous, de la interacció entre els diferents exemplars o de com defensaven el niu davant d'altres rapinyaires que volien atacar les cries. En una ocasió, els tècnics de l'estudi van veure com feien fora un milà reial que rondava massa a prop.

Els tècnics atribueixen l'èxit del niu a l'abundància de la caça, sobretot conills

La mort no natural, la més habitual

A més d'atendre totes les imatges que sortien del niu, els investigadors van instal·lar aparells de radioseguiment a 18 exemplars, 10 adults i 8 polls, arreu de Catalunya. Al niu de Mas de Melons, en van col·locar a dos de les cries. A més a més, durant els mesos que va durar l'estudi també van alliberar a les Garrigues dos exemplars adults, els quals també duien radioseguiment.

Del tots els moixons que es tenia dades, vuit van morir, tots per causes no naturals. Els motius van diversos. Destaquen la depredació, l'enverinament indirecte (per pesticides contra les rates que es fan servir habitualment en granges), per accidents amb instal·lacions elèctriques i per malalties. En el primer any, també sol ser habitual la inanició, si no hi ha prou preses, però no es va produir.

Dels dos pollets garriguencs, un va morir petit, caçat per una rabosa. El segon, en canvi, es va fer jove i ha fet camí. Per contra, un dels ducs que havia estat alliberat a la zona va morir electrocutat en una catenària del tren, prop de les Borges Borges Blanques.

Anellant un exemplar jove de duc. El duc és el rapinyaire més gran d'Europa. FOTO: Birding Natura

Els ducs són una au territorial

La investigació de Birding Natura per a Endesa corrobora que els ducs són aus territorials, és a dir, que no es mouen gaire quan han trobat un lloc idoni i amb aliment suficient per abastir-se. Els exemplars que els tècnics van marcar a camp, que vol dir que ja estaven establerts en un lloc, es van mantenir gairebé al mateix indret. Si es van desplaçar, ho van fer en distàncies màximes de 2,5 a 6,4 quilòmetres. Els que van alliberar, en canvi, van fer viatges d'entre 14 i 40 quilòmetres, fins que van considerar que havien localitzat un bon punt. Joan Balcells explica que el 2023, la parella adulta de ducs que durant el 2022 van estudiar a Mas de Melons havia tornat a fer el niu a prop d'on l'havien fet l'altra vegada. El poll que tenia seguiment i que s'havia fet gran, s'havia mantingut també prop d'aquesta zona.

Mas de Melons, però també la resta de la comarca, acullen un bon nombre de ducs. Un dels motius principals és la gran presència de conills, que els serveixen d'aliment. De fet, són un regulador d'aquesta població massiva de conills.

Després de l'èxit d'aquesta recerca, Endesa i Birding Natura preparen nous estudis de ducs, òlibes i mussols.

ENTREVISTA

Xavier Franch
somcanalla@somgarrigues.cat

Aida Urrea Monclús · Investigadora en drets de la infància a la Universitat de Lleida (UdL)

“Hem de dedicar temps als infants perquè cada dia siguin més autònoms”

X> Costa incorporar la participació dels infants a la teva feina d’investigadora?
A> A mi m’ha costat molt arribar fins aquí. Des que vaig començar a fer el doctorat en els drets de la infància ho tenia clar perquè és una de les coses que diu la Convenció dels Drets de l’Infant, que és del 1989. Però ha sigut tot un repte fer-ho entendre a la resta de companys i companyes. Fer entendre’ls que els nens i nenes no només són objecte d’investigació, sinó que poden formar part de la investigació.

X> Com ho fèieu fins ara?
A> Fins ara, el nostre grup de recerca treballàvem amb ells a nivell de consulta. Fèiem una cosa i els preguntàvem què els semblava. Pujar aquest nivell ha estat tot un repte. La infància pot participar en tot allò que l’afecta.

X> Quins són els beneficis per la recerca?
A> Arribem molt més lluny, però, sobretot, hi arribem des d’una veu validada. També suposa molts aprenentatges. Els nens i nenes tenen unes perspectives molt diferents de les que a vegades tenim nosaltres. Aquest canvi de perspectiva ens ajuda com a experts a aprendre molt. I serveix per a aprendre nosaltres i els pares. Quan els mostrem els resultats, moltes vegades no són conscients que perceben algunes coses, ni que ho veuen d’aquella manera.

X> És fàcil fer participar la canalla?
A> El primer dia tot són dubtes: Què dieu? Què voleu? Què puc aportar-hi? No ho acaben de veure clar. És un procés en el qual nosaltres validem l’opinió. El primer dia els demanem l’opinió. El segon, aprofitem el que ens havien dit el primer dia per construir la següent sessió. Parlant dels més petits, veiem que com més temps els dones, més s’hi posen i més aporten, i més confiança tenen i cada vegada són més seriosos en les coses que estan aportant.

X> Creus que és fàcil augmentar la participació també a l’escola?
A> Sí, la participació és un constructe teòric però el que volem és donar-li més importància. No només és dir que els infants participen perquè els preguntem. No és només preguntar, això és una consulta. Hem de construir, fer coses junts. El que passa, també amb els pares, és que costa temps i és una dedicació afegida.

X> Té límit la participació?
A> No, no té límit. Nosaltres ara estem en un nivell que s’anomena investigació per parells. Per què es diu així? Considerem que els dos som experts, però nosaltres, els investigadors adults, som els que estem posant l’objectiu. El somni, o la meta, seria que en algun moment els nens diguessin: volem investigar aquest tema. Nosaltres ho organitzarem i vosaltres acompanyeu-nos.

X> És fàcil que els nens i nenes puguin fer aquest pas o necessiten als adults?
A> És fàcil. A infantil, per exemple, els nens tenen aquesta creativitat, i encara tenen aquesta soltesa. El problema és que a mesura que creixen els anem capant. L’important és que si tenen ganes de fer coses, els acompanyem que ho puguin fer. Això no vol dir que puguin provar-ho tot. Necessiten una guia i un acompanyament adult, però que no sigui limitant.

X> Què poden fer les famílies per afavorir aquesta participació i empoderament?
A> Ho hem estudiat més en l’adolescència. Hi ha un model que indica que si creiem en les potencialitats de l’adolescència i en totes les característiques bones que tenen, milloren els resultats escolars i molts altres aspectes. Necessitem temps. Hem de dedicar més temps als nostres fills i filles, perquè cada dia siguin més conscients, més responsables i més autònoms. Però per ser autònoms necessitem una guia i un acompanyament.

Torrebesses, 1983. És doctora en Psicopedagogia per la Universitat de Lleida. Després d’una estada de cinc anys a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) va tornar a la Universitat de Lleida (UdL) i també a casa, a Torrebesses. Treballa investigant en el camp dels drets de la infància. Una de les recerques, per exemple, està centrada en desenvolupar un qüestionari sobre els coneixements dels drets de la infància, per tal de poder-los millorar i que la canalla els pugui exercir. Un altre, en la intervenció en famílies en situació de desemparament. Diu que els nens i nenes “són experts en les seves vides” i és necessari escoltar-los.

HORARI

BIBLIOTECA EMILI PUJOL DE LA GRANADELLA

DILLUNS
DE 9:30H A 13:00H
DE 16:00H A 19:30H

DIMARTS
DE 16:00H A 19:30H

DIMECRES
DE 9:30H A 13:00H
DE 16:00H A 19:30H

DIJOUS
DE 16:00H A 19:30H

DIVENDRES
DE 9:30H A 13:00H

Ajuntament de La Granadella

1971 2021 biblioteca Emili Pujol 50 anys

Centre d'Interpretació PEDRASECA TORREBESSES

Rutes i visites guiades

Exposició de la pedra seca

Exposicions temporals

Activitats i tallers familiars

Pl. Vileta 9–11, Torrebesses · 646 322 000 · **www.turismetorrebesses.com/cips** · *centrepedraseca@gmail.com*

Teatre Foment Juneda

C/ Roger de Llúria, s/n
25430 Juneda (Lleida)
973 15 00 14

TEMPORADA: Desembre de 2023

INFORMACIÓ I VENDA D'ENTRADES

Online a **www.teatrefoment.cat**

SOM I SEREM

2princesesbarbudes

Diumenge 17 de desembre · 18 h
Familiar

2princesesbarbudes amb un estil inconfusible aporten una visió personal a la música per a tots els públics. Poesia divertida i divulgariva a parts iguals.

Durada: 50 min
Espectacle recomanat a partir de 6 anys.

MÀTRIA TABAC

Íntims Produccions i Grup Esclat Juneda

Dissabte 30 de desembre · 20 h · Teatre

Apassionat espectacle de creacio col·lectiva que gira al voltant de la història i la cultura del caliquenyo, el tabac clandestí de Ponent.

Durada: 60 min
Edat recomanada: a partir dels 12 anys.

Teatre Foment Juneda · Ajuntament de Juneda · Diputació de Lleida · Generalitat de Catalunya Departament de Cultura · Gobierno de España Ministerio de Cultura y Deporte · inaem · PLATEA Programa Estatal de Artes Escénicas

Escola Mare de Déu de Montserrat de l'Albagés

Comencem l'hort de l'escola

Els nens i nenes de l'escola engeguem el projecte de l'hort com els altres anys.

Ens agrada molt fer hort! Aprenem i ens divertim alhora!

Des de ja fa uns anys, a l'escolar tenim un espai destinat a l'hort. A més d'aquest espai a terra també disposem d'un palots que també ens serveixen per sembrar i plantar.

En primer lloc, volíem començar explicant que fa una setmana vam començar amb el projecte de l'hort escolar. Primer, els petits de l'escola van començar a treure males herbes. N'hi havia moltes! També els grans en vam treure. Després, nosaltres, vam remoure tota la terra que hi havia, tant la del terra com la dels palots. Això ho vam fer perquè la terra estigués més tova i no fos tan difícil plantar, perquè estava molt dura. Un cop fet això, vam tirar terra amb adob, per millorar la qualitat de la terra.

En segon lloc, concretament la setmana següent, vam començar a fer cavallons per poder plantar. Els cavallons són com uns camins, o petites muntanyetes que es fan a la terra on es planten les diferents varietats, a la part del costat de la muntanyeta. Per la part més baixa és per on es rega i així tots els aliments plantats van agafant l'aigua que necessiten.

Aquest any hem plantat faves, cebes, enciam de dues classes; de fulla de roure i una altra meravella, porros, coliflors, bròquils, cols, apis i moniatos. Esperem que tot creixi!

Un grup d'alumnes davant dels cavallons que van fer per l'hort.

Les eines de l'hort

Quan anem a l'hort és important fer anar les eines adients. Les que vam fer anar són les següents: aixada, rasclet, guants, galleda, estaques per fer el forat i plantar, cinta mètrica per mirar quan mesura el nostre, etc. A més a més, vam ordenar l'armari on guardem eines, regadores, guants, borrasses, testos...

Amb aquest projecte aprenem moltes coses sobre les plantes i també sobre l'hort, cada quant s'ha de regar, si és bo posar-hi molta aigua, si s'ha de posar-hi molts químics, pocs o cap, quins aliments es poden plantar a cada època de l'any, etc.

Escola ELS AUBIS
ZER Riu Set

Escola Els Aubis de l'Albi

Es busquen! Les castanyeres i castanyers es perden per l'Albi

L'escola de l'Albi s'omple de música i gresca per celebrar la Castanyada.

El dimarts 31 d'octubre a la tarda vam celebrar la Castanyada!

El primer que vam fer va ser obrir uns misteriosos sobres que ens van arribar uns dies abans a l'aula. Dins d'aquests sobres hi havia un missatge que ens deia que els castanyers i castanyeres s'havien perdut desorientats per la boira tot ballant un TikTok.

El repte que havíem d'aconseguir era trobar els castanyers i castanyeres a través d'unes pistes i unes fotografies de diversos llocs del poble:

Alumnes de Cicle Superior de l'escola de l'Albi.

- Els nens i nenes d'educació infantil i la llar d'infants, gràcies al seu ajudant, van haver de buscar i trobar la castanyera que s'havia perdut prop del camp de futbol.

- Els nens i nenes de Cicle Inicial, amb l'ajuda d'un boletaire que els ajudava, van haver de buscar el castanyer pels voltants de la plaça de l'Església.

- Els nens i nenes de Cicle Mitjà, amb el seu ajudant, van haver de buscar el castanyer al cargol de l'ermita de Sant Cosme i Sant Damià.

- I finalment, els nens i nenes de 5è, amb l'ajuda de la boletaire Pepita, van haver de buscar la castanyera que s'havia perdut pel castell de l'Albi.

Vam superar el repte i, quan els vam trobar, ens vam reunir tots i totes a l'escola.

Seguidament, per berenar vam menjar castanyes que ens va coure l'AFA i panellets fets per tots els alumnes de l'escola.

A continuació vam obrir les portes de l'escola a les famílies i van començar les actuacions de cada cicle que havíem preparat prèviament. Els alumnes de 6è van ser els encarregats de presentar l'acte i d'organitzar la festa i, just abans d'acabar, ens van sorprendre amb un ball molt animat.

Va ser una Castanyada plena de sorpreses i diversió!

Escola La Dula d'Alcanó

Setmana de la Castanyada a la nostra escola

Els alumnes de l'escola la Dula d'Alcanó celebren la castanyada durant una setmana.

A classe van fer panellets de pastanaga i moniato.

Els grans de l'escola van preparar el passatge de la por en dues setmanes

La gimncana

Hi havia diferents proves: de cantar cançons de la tardor, de matemàtiques, endevinalles en castellà, trencaclosques i endevinar vocabulari en anglès. En acabar la prova aconseguien un segell i, si en completar la gimcana tenien cinc segells, aconseguien una clau per obrir el cofre màgic que contenia xocolatines.

Els alumnes de l'escola la Dula vam celebrar la Castanyada. Durant la setmana vam fer moltes coses relacionades amb aquesta festa i Halloween. Vam fer panellets de pastanaga i moniato, cantar cançons en català i anglès, manualitats, vam fer una gimcana al pati i el passatge de la por. Per fer els panellets de moniato vam barrejar-lo amb sucre i farina d'ametlla. Després els vam decorar amb ametlla tallada a tires simulant eriçons. Als de pastanaga vam posar coco i els vam envoltar amb crocant. Finalment, ens els vam endur a casa en unes bosses decorades amb etiquetes personalitzades.

A la gimcana hi havia cinc estacions i en cada una hi havia un alumne de la classe dels grans que realitzava una prova als de la classe dels petits. També vam fer manualitats i enigmes de Halloween per treballar el vocabulari a les classes d'anglès.

Per acabar la setmana, els alumnes de la classe dels grans van preparar un passatge de la por als més petits de l'escola amb decoració que havien portat de casa i materials reciclats. Aquest estava ambientat en un hospital en el qual un metge s'havia equivocat de vacunes i tots els alumnes es van convertir en monstres. Aleshores, els petits havien de trobar les dues pocions per tornar-los bons i, en arribar a l'última sala, es barrejaven. Finalment, es produïa una reacció química (bicarbonat i vinagre) i els alumnes disfressats s'acabaven traient les màscares en representació que la poció havia funcionat.

Vam gaudir molt de totes les activitats. Esperem que l'any que ve es torni a repetir una setmana igual de divertida. Hem après moltes coses.

Escola d'Alfés

Els conills entren a l'escola!

Hem après molt sobre els conills a través del Projecte d'aula.

Els conills fugen dels depredadors fent salts en ziga-zaga

En arribar a l'escola després de l'estiu vam descobrir que al pati hi havia dos forats a terra. Semblaven caus de conills i vam anar observant des de les finestres fins que vam veure un conill marró fent saltirons pel pati. Vam decidir treballar el projecte dels conills a la classe dels petits i vam demanar ajuda a les famílies per trobar informació.

Hem pogut aprendre molts aspectes com per exemple que els conills hi veuen en color verd i blau; que són animals suaus, silenciosos i molt porucs perquè estan a sota de tot de la cadena tròfica; que hi ha més d'una desena de races de conills, fins i tot conills gegants. Fan els caus sota terra i la mare, quan ha de parir els petits llodrigons o catxaps, tapa l'entrada i cada nit els porta menjar. Quan neixen no tenen pèl i fins uns dies més tard no obren els ullets. Finalment, surten del cau quan ja tenen 20 dies. Els agrada viure en grup de fins a 20 conills junts i sempre hi ha un mascle i una femella dominants. S'avisen movent la cua quan hi ha depredadors al voltant (arpelles, rabosetes, teixons, fagines...) i mouen les orelles cap al lloc on senten soroll.

Els alumnes d'Alfés van descobrir que al pati de l'escola hi havia conills.

L'alimentació dels conills

Són originaris de la península Ibèrica i s'han estès a tota Europa, Argentina, Austràlia, etc. En alguns llocs s'han convertit en una plaga que posa en risc la fauna i la flora. D'altra banda, són necessaris perquè hi ha molts animals que s'alimenten d'ells.

Hem descobert que mengen hortalisses i beuen de la rosada de les plantes. Els encanta tot el que plantem a l'hort: bròquil, enciam, pastanagues..., però les bledes només se les mengen si no hi ha res més! Hem acabat posant filat de conills perquè ens creixi l'hort.

Volar en un globus al mig de les Borges

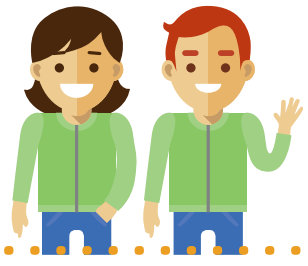
El Centre Excursionista Borges-Garrigues va organitzar el dissabte 2 de desembre vols en un globus captiu, és a dir, un globus aerostàtic lligat a terra, per celebrar els 40 anys. Totes les persones que s'hi havien apuntat van poder pujar al globus, que estava instal·lat a la plaça Europa. Això els va donar un punt de vista diferent del municipi durant els minuts de cada vol.

El Centre Excursionista ha previst algunes activitats més per acabar la commemoració del 40è aniversari.

FOTO: Xavi Minguella

Escola Albirka d'Arbeca

A Educació Infantil treballem per ambients

Amb el treball per ambients potenciem la socialització, la cooperació i la motivació.

Cada dia a la tarda, quan arribem a la classe, fem una rotllana i cada infant tria lliurement l'ambient on vol anar aquell dia, deixant-ho registrat en una graella. La proposta de cada trimestre és de tres ambients d'aprenentatge. Aquest primer trimestre estem duent a terme l'ambient de Construïm, Experimentem i Art. Al llarg del curs, depenent dels interessos de l'alumnat i del funcionament d'aquest, es valora si cal canviar-lo, oferint d'altres temàtiques com, per exemple, teatre, vida pràctica, relaxació, etc.

En cada ambient, l'alumnat disposa de diferents propostes que van canviant al llarg de les setmanes. L'infant és el constructor del seu propi aprenentatge. Investiga, prova, modifica, construeix, parla, raona, inventa...

L'organització de grups amb alumnes d'I3, I4 i I5 afavoreix la interacció, col·laboració i cooperació entre infants de diferents edats, en què es donen relacions d'ajuda mútua i els infants més madurs serveixen de model per estructurar el joc i construir l'aprenentatge.

Compartim experiències d'aprenentatge i ens ajudem els uns amb els altres

La canalla és protagonista de la metodologia

El treball per ambients és una metodologia que consisteix a organitzar l'alumnat en diferents espais on puguin construir els seus aprenentatges de manera espontània. Els nens i nenes passen a ser els protagonistes i aprenen per ells mateixos, lliurement i d'una manera constructiva i activa. Aquesta metodologia també afavoreix la interacció, col·laboració i cooperació entre infants de diferents edats.

Ambient Construïm, al passadís de l'escola.

Escola Els Set Focs de Bellaguarda

Fantàstic taller de titelles a l'escola

Ens endinsem en el món dels titelles de la mà de la Clara i la Roser, un lloc en què coneixerem personatges com el llop dolent o l'aneguet lleig.

Amb els titelles que van construir cadascun dels alumnes.

El dijous 16 de novembre vam poder gaudir d'un fantàstic Taller de titelles amb la Roser i la Clara. A primera hora vam anar a la biblioteca de l'escola on elles es van presentar i ens van explicar i ensenyar diversos tipus de titelles i com es feien servir. Els que ens van ensenyar van ser les de tija, les de dit o de mà, les de fils i també uns peluixos de roba que elles mateixes havien fet i que pertanyien a l'obra del Tabalet. De fet, tots els titelles que ens van portar eren personatges de diferents obres que feia la companyia de teatre en què elles treballaven.

En acabar ens van explicar l'activitat que faríem, consistia a fer els nostres propis titelles amb un mitjó, cada un de nosaltres el vam decorar al nostre gust. N'hi havia de molts colors: rosa, blau, verd, taronja, marró... N'hi havia que duien llargues cabelleres, esbojarrades crestes o divertides cues! Ens van quedar uns titelles divertidíssims!

Després del pati, la Roser i la Clara ens tenien preparada una sorpresa: ens van interpretar l'obra del Tabalet! Va ser molt bonica.

Ens ho vam passar genial!

Ens ho vam passar molt bé! Moltes gràcies a l'AFA per fer-ho possible!

Els més petits opinen

Joan: el que més em va agradar va ser l'espectacle del Tabalet perquè hi havia molts titelles i sobretot la serp.
Abril: a mi em va agradar molt poder fer els nostres titelles per què m'agrada molt pintar.
Marc i Lia: ens ha agradat molt el titella del llop.
Blanca: em va agradar molt l'obra del Tabalet perquè era molt bonica.
Ana Lucía: em va agradar molt quant ens van presentar els titelles, m'agraden molt.

Escola Joan XXIII de les Borges Blanques

Les Escoles d'Or

El Joan XXIII de les Borges Blanques som les Escoles de Cine.

Nit de Gala de l'Escola Joan XXIII en l'entrega de premis de Les Escoles d'Or.

Any rere any, l'escola Joan XXIII i l'AFA s'uneixen en un projecte solidari comú: La Marató de TV3.

Enguany, aprofitant el projecte interdisciplinari de centre El Cinema, hem centrat tot el treball artístic en l'organització d'una gala cinematogràfica.

Divendres 24 de novembre, amb el Pavelló de l'Oli engalanat per a l'entrega dels Oscars, es van repartir els premis a la millor pel·lícula d'entreteniment en color, la millor posada en escena, la millor pel·lícula de fantasia, la millor banda sonora, la millor pel·lícula dels anys vuitanta, la pel·lícula més animal, la pel·lícula amb millor vestuari, la pel·lícula amb millor coreografia i la millor pel·lícula artística.

La solidaritat va començar dijous amb la col·laboració de les famílies de l'escola i l'organització de l'AFA d'un berenar solidari al pati de Les Escoles, continuant amb l'elaboració de treballs manuals per vendre el mateix dia de la Gala.

Tots junts, tots junts, avancem, avancem!

Creiem fermament en el potencial de la música i l'expressió corporal per tal de millorar la cohesió dels diferents grups de classe i a la vegada trencar les barreres que suposa pujar dalt d'un escenari per expressar-se davant de més de mil persones. La Marató suposa una eina solidària d'ajuda a la investigació que sovint no es té present, i amb la tasca de sensibilització dels diferents docents del centre i de les famílies això va ser possible un any més.

El colofó final, després de nou actuacions estel·lars dels infants d'I3 fins a 6è, va ser una cançó conjunta de tot l'alumnat, professionals i el suport de les famílies assistents, al crit "tots junts, avancem!"

Des de la nostra escola continuarem col·laborant en tot allò que puguem per ajudar tots aquells que ho necessitin.

Dos mil quatre-centes gràcies de la comunitat de Les Escoles i Llar d'Infants Municipal per aquest gran recapte!!!

Escola Mare de Déu de Montserrat de les Borges

Les capses d'aprenentatge ens motiven i fan que aprenguem de manera diferent

Els nens i nenes de 6è de primària hem treballat continguts de coneixement del medi a partir de les capses d'aprenentatge.

Ja tenim ganes de començar el 2n trimestre per saber quines noves caixes ens apareixeran l'aula!

En aquest 1r trimestre els nens i nenes de 6è hem après coneixements sobre la nutrició, la relació i la reproducció de l'ésser humà a partir de les capses d'aprenentatge. El mestre ens ha presentat les diferents capses i ens ha resolt els dubtes, ens ha donat pistes, ens ha fet pensar en el que hem fet, ens ha donat suport, entre altres.

És una nova manera d'aprendre, ja que ens proposa superar reptes (individuals o en grup), i per superar-los hem de prendre decisions en equip, buscar informació, utilitzar les noves tecnologies i dur a terme una investigació.

A més a més, en finalitzar cada caixa ens ha permès autoavaluar-nos i això ens ha ajudat a ser conscients d'allò que hem après i del que necessitem millorar.

La valoració que en fem és molt positiva i ja tenim moltes ganes de començar el 2n trimestre per saber quines noves caixes ens apareixeran a l'aula!

Nens i nenes de 6è de primària

Treballant en equip per superar un dels reptes que tenien.

Escola Vallmajor de Bovera

La patrulla canina visita l'escola de Bovera

Els gossos policia dels Mossos d'Esquadra són els amics peluts que ens protegeixen i ens ajuden i estan al servei de tothom.

El passat dilluns dia 13 de novembre, la nostra escola va rebre una visita molt especial! La Unitat canina dels Mossos d'Esquadra va venir a veure'ns a l'escola.

Aquests superherois de quatre potes ens van sorprendre en veure com treballen i tot el que fan per protegir-nos. La Dana i la Lua són gossos molt intel•ligents i amistosos que han rebut formació, i mitjançant jocs i recompenses els ensenyen a trobar tota mena de coses perilloses per a la nostra seguretat.

Aquests gossos són uns experts! A part de ser superamistosos, fan coses impressionants. Sabies que tenen un supernas? És cert! Poden trobar coses com drogues, artefactes explosius, armes, diners..., tot amb el seu increïble olfacte. Els gossos són com detectius amb un superpoder nasal! Quina manera tan genial de protegir-nos, oi? Ens han ensenyat com entrenen i com ajuden la policia. És increïble tot el que poden fer! La Dana ens va ensenyar com amb el seu supernas en un tres i no res podia trobar el que li havien amagat. La Lua ens va mostrar com poder trobar la substància prohibida amagada en un moment.

Mai ens hauríem imaginat del que són capaços de fer els gossos amb una mica d'ajuda. Tot jugant amb un pal, els mossos els entrenen per trobar allò que volen

Els alumnes de l'escola Vallmajor amb la patrulla canina.

Sabies que hi ha molts tipus de gossos d'assistència?

A part de fer-nos companyia, hi ha gossos molt especials, com els gossos de servei, que són els que s'encarreguen d'acompanyar persones amb discapacitat física ajudant-les a fer tasques quotidianes com obrir portes, recollir objectes, etc.: els gossos d'alerta mèdica, que són capaços de detectar crisis epilèptiques o baixades de sucre en persones diabètiques, gossos d'autisme entrenats per ajudar a persones amb autisme, a gestionar l'ansietat, evitar situacions de perill i millorar les habilitats socials. Els gossos senyal que acompanyen persones amb discapacitat auditiva i els alerten quan hi ha algun soroll que ells no poden percebre i, finalment, els gossos guia, que permeten portar una millor vida a les persones amb discapacitat visual tot guiant-les. Els gossos són molt més que animals adorables, són herois que fan el món millor ajudant les persones! Així que, si tens un gos, no l'abandonis, ell no ho faria.

Escola Timorell de Castelldans

Aquest curs hem anat al Camp d'Aprenentatge de Barcelona

Els alumnes de Cicle Mitjà i Superior hi van anar els dies 16, 17 i 18 de novembre.

Que diferent va ser moure's per una gran ciutat i quin munt de llocs interessants ens van sorprendre

Els nens i nenes de 3r, 4t, 5è i 6è de la ZER van fer una estada al Camp d'Aprenentatge de Barcelona.

Els dies previs a la visita, a l'escola ens vam estar preparant per a l'estada, fent activitats que després ens servirien per aprofitar més els nostres dies.

Un cop a Barcelona, vam fer una pila d'activitats que ens van ajudar a conèixer un entorn molt diferent del nostre, com és una gran ciutat, vam fer una comparació amb el nostre entorn proper; vam estudiar la densitat de població, el volum de trànsit, ens vam moure per la ciutat coneixent diferents racons amb diferents transports públics com l'autobús o el metro, quina aventura! També vam aprendre moltes coses sobre el modernisme, vam visitar diferents espais com el Parc Güell, la Pedrera, la casa Batlló... i vam aprendre la tècnica del trencadís!

Però el que més ens va agradar van ser les estones de convivència amb els nostres companys i companyes a l'alberg a les nits i durant els àpats.

Aprenent amb els amics

El nou currículum ens parla que cal construir aprenentatges competencials i significatius. Conèixer l'entorn, ja sigui el més proper o el que ens és més estrany, sempre és millor fer-ho des de l'observació directa i experimentant amb tots els nostres sentits. Els aprenentatges que fem en convivència amb els nostres amics ens agraden i ens emocionen i sempre ens deixen un bon record!

També vam veure la Sagrada Família.

Escola El Cérvol de Cervià de les Garrigues

Mercat de llibres de l'Escola el Cérvol

L'escola el Cérvol de Cervià de les Garrigues va vendre llibres de la seva biblioteca per recol·lectar diners i comprar-ne de nous.

La venda de llibres es va fer a la plaça del poble.

El 9 de novembre, a la tarda es va fer la venda de llibres al pati de l'escola on van participar tots els infants. L'endemà al matí es va baixar a la plaça del poble per continuar amb la venda i que tothom pogués participar i gaudir d'aquesta iniciativa.

M'ho he passat genial; vull repetir-ho! Tenim ganes d'estrenar els llibres nous!

Els i les alumnes de l'Escola el Cérvol van decidir vendre els llibres vells de la seva biblioteca els dies 9 i 10 de novembre.

Tots els alumnes van participar en aquesta iniciativa i cada cicle es va responsabilitzar d'un aspecte en concret. CI es va encarregar de fer les guardioles pels diners i CS van realitzar uns cartells informatius amb la plataforma Canva per anunciar a la gent del poble la venda de llibres. Uns dies abans de la venda, CM i CS van repartir els cartells pels comerços del poble. També ho van publicitar per l'Ebando.

Amb els diners que van aconseguir s'ha comprat nous llibres per renovar la biblioteca de l'escola.

Una iniciativa d'èxit, on els alumnes van gaudir molt de tot el procés

La venda de llibres va ser un èxit. Donar una segona vida als llibres va ser una iniciativa molt enriquidora. Els i les alumnes van gaudir molt de l'experiència i van viure tots els preparatius i la venda amb molta il·lusió.

Premsa Comarcal

"Som la premsa de casa"

PERQUÈ HI TENS MOLT A DIR

PREMI REPORTATGE SOLIDARITAT

PER A ESTUDIANTS D'ESO I BATXILLERAT

Bases a: www.premsacomarcal.cat

Amb el suport de :

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Escola Porcel de Cervera de l'Espluga Calba

A l'escola Porcel de Cervera som uns grans científics!

A la nostra escola hem fet descobriments impressionants. Voleu experimentar amb nosaltres?

Durant tot el curs a l'escola dediquem una hora a la setmana a fer ciències experimentals. Primerament, vam conèixer el mètode científic, aquest és un procés que serveix per investigar allò desconegut, que utilitza l'evidència i l'experimentació. Les persones que fan ciència utilitzen aquest mètode amb la finalitat de trobar informació per respondre les preguntes que es fan.

La primera pregunta que ens vam fer com a científics va ser: "De quin color és la llum?" Per poder contestar-la vam fer diferents experiments: primer vam crear l'arc de Sant Martí amb un CD i una llanterna de llum blanca.

Els colors ens van semblar molt interessants i volíem saber-ne més, així que vam fer un altre experiment per entendre la reflexió de la llum; utilitzant globus de colors i una lupa vam cronometrar el temps que tardaven a explotar. Rebentaran tots els globus al mateix temps? La resposta és que no. Cada globus reflecteix el seu propi color (el que veiem) i absorbeix els rajos de llum dels altres colors. Aquesta llum que absorbeixen és energia, la qual fa augmentar la temperatura allà on es concentren els raigs de llum. El globus blanc rebenta l'últim i el motiu és perquè el color blanc reflecteix tota la llum (la suma de tots els colors) i no s'encalenteix. Per altra banda, el negre absorbeix tots els raigs de llum i rebenta el primer.

Continuarem treballant Newton i totes les seves descobertes...

La classe de cicle mitjà i superior fent els experiments.

Sabies que...

Isaac Newton va descobrir que el color, realment com el coneixem nosaltres, no existeix! És el nostre cervell qui interpreta els colors gràcies a la llum. Així doncs, si en aquest moment mires el carrer i et fixes en el verd dels arbres és perquè les fulles absorbeixen tots els colors menys el verd, que és el que es reflecteix. I per aquest motiu sempre ha d'haver-hi llum per poder veure colors. Quan és fosc, és pràcticament impossible diferenciar els tons cromàtics d'un objecte.

Escola de la Granadella

Taller de conserva d'olives al CSIGG

L'alumnat de l'escola fa un taller d'olives al Centre de Dia amb els avis i àvies.

Durant curs, l'alumnat de l'escola fa diferents activitats en col·laboració amb el Centre de Serveis Integrals per la Gent Gran de les Garrigues per fomentar el respecte i el bon tracte a la gent gran. Alguns dimecres a la tarda hi anem a jugar a jocs de taula, per Nadal hi anem a cantar Nadales, fem intercanvi de postals, etc.

El dia 2 de novembre els infants d'Educació Primària hi vam anar a fer un taller de conserva d'olives arbequines amb els usuaris del centre, la Mercè Masip, pagesa del poble, i l'organitzadora del taller, la Begonya, de la Unió de Pagesos.

Vam observar els diferents colors de les olives. La Mercè les havia collit al seu tros un dia abans i ens va dir que eren molt amargues perquè encara no estaven madures. Finalment, vam elaborar el nostre propi pot i ens el vam poder endur cap a casa.

Apunteu-vos la recepta i els passos de l'elaboració de les olives arbequines en conserva, segur que us agradaran molt!

Sabíeu que el nom de la varietat d'oliva arbequina prové d'Arbeca, la població de les Garrigues?

Prepareu llapis i llibreta!

En primer lloc, preparem un envàs de vidre amb tapa hermètica on posem les olives fins que quedi gairebé ple però no gaire apretat. Després, en un cubell, afegim una mesura de sal per 13 mesures d'aigua i remenem bé. Finalment, afegim aquesta aigua salada i una mica de sajolida i tanquem molt bé el pot. I ja ho tenim! Ara només cal esperar sis mesos per gaudir-les!

Infants elaborant la conserva d'olives amb els avis i àvies.

Escola L'Espígol de Juncosa de les Garrigues

L'hort és el nostre espai d'aprenentatge

L'hort és l'espai ideal per poder planificar i executar una situació d'aprenentatge. Tots els cicles de l'escola hi han passat a fer activitats.

Preparant la terra per a plantar.

Els alumnes de l'escola Espígol de Juncosa de les Garrigues, amb la col·laboració de les famílies, hem posat en marxa la nostra situació d'aprenentatge mitjançant un espai proper i motivador: l'Hort. Els alumnes de primària van preparar preguntes per poder-les formular a una família que es va prestar voluntària per explicar la seva experiència amb el seu hort.

Tota la informació que ens van aportar anava dirigida a com preparar la terra, el període de plantació i collita, com i quan regar i quins fertilitzants i insecticides naturals cal utilitzar per poder tenir-lo en òptimes condicions i extreure'n el màxim de rendiment.

A partir d'aquesta situació força motivadora, per cicles, vam posar en marxa una sèrie d'activitats tals com la creació d'una mascota que l'ha d'acompanyar. Així doncs, els alumnes d'infantil van idear el nom, que per votació es va decidir que es diria: "El senyor pintaungles"; els de cicle inicial van fer la descripció de com havia de ser físicament i finalment els de cicle superior van ser els encarregats de donar-li forma.

A mitjans d'octubre vam rebre, de nou, la col·laboració d'una família, la qual ens va passar el motocultor per remoure la terra i fer els cavallons per deixar-ho preparat per a iniciar la plantació que vàrem fer el 31 d'octubre. Així doncs, l'AFA va comprar el planter i les llavors, i vàrem plantar i sembrar tenint en compte el tipus de planta i el període de plantació i collita.

Cadascun dels cicles ja ha planificat les activitats a realitzar. A infantil i inicial, aquestes estan encarades a l'experimentació de com es planta i se sembra una llavor i el seu procés de germinació; al cicle mitjà i superior en la realització d'una DAFO, per poder esbrinar quines són les fortaleses, debilitats o avantatges de la implantació d'un hort; el disseny d'un calendari de plantació i collita de les diferents hortalisses tot seguint el calendari de la lluna per esbrinar la seva influència en el creixement de les plantes.

Esperem amb il·lusió que d'aquesta feina que anirem fent amb dedicació en puguem treure profit.

Gaudir aprenent

L'hort és una bona eina per poder gaudir tot aprenent. Observar el cicle de les nostres hortalisses, des de la plantació i sembra fins a la finalització del seu creixement per poder-ne fer la collita.

Escola Manuel Ortiz i Castelló de Juneda

Visita a la Biblioteca Joan Duch

Visita a la biblioteca pública de Juneda. En recordem l'organització i funcionament.

Com cada curs, l'alumnat d'I5, 2n, 4t i 6è visita la biblioteca pública de Juneda. Aquest passat mes de novembre hi vam anar els i les alumnes de 4t. En arribar, la Isabel i la Sílvia, les bibliotecàries, ens van explicar l'organització dels llibres a través d'uns nombres que corresponen a una temàtica i unes imatges relacionades. Per exemple, el 5 correspon a ciències naturals, així doncs, un llibre de planetes té el 5 i una imatge d'un Saturn al llom. D'aquesta manera ens és més fàcil trobar-los!

A continuació, vam entrar a la sala de lectura infantil i ens van explicar que quan hem acabat de llegir un llibre és millor no deixar-lo al prestatge. És millor deixar-lo al carro perquè la Sílvia o la Isabel el retornin al seu lloc. Si el deixem nosaltres, la podem fer grossa! A més, si volem tornar un llibre quan la biblioteca està tancada, el podem deixar a la bústia de retorn. No tenim excusa per no tornar-lo a temps! Podem agafar fins a 30 documents de cop, però els hem de retornar tots en un termini màxim d'un mes, si no, se'ns bloqueja el carnet durant uns dies.

Alumnes jugant al dòmino per conèixer el funcionament de la biblioteca.

Les bibliotecàries estaran encantades que aneu a visitar-les. No ho dubteu!

Una biblioteca per a tothom

La Biblioteca Joan Duch és un servei públic municipal per a la informació, cultura i lleure, obert a tots els ciutadans i ciutadanes de qualsevol edat i interessos.
La Biblioteca forma part del Servei de Lectura Pública de la Generalitat de Catalunya i vol ser –per damunt de tot– una finestra que s'obre al món i que està a l'abast de tothom.

Com hem dit abans, els documents estan classificats a partir d'un adhesiu al llom, en la qual podem veure les dues o tres primeres lletres del cognom de l'autor. A més, hi ha un gomet de color que indica l'edat recomanada.

També ens van explicar que hi podem anar a estudiar, a llegir i a utilitzar els ordinadors. Amb els ordinadors podem jugar a jocs educatius, però això últim ho hem de fer acompanyats d'un adult. Per comprovar que ens quedés tot clar, ens vam asseure a terra en rotllana i vam jugar a un dòmino amb preguntes sobre el funcionament de la biblioteca. Ens ho vam passar genial!

Escola Arc d'Adà de Llardecans

Què hi ha darrere d'un videojoc?

Els videojocs poden causar problemes d'addicció entre els i les més joves.

Tot l'alumnat de CS de la ZER ha participat de les xerrades

El passat dimarts dia 14 de novembre, l'alumnat de Cicle Superior de l'escola Arc d'Adà vam escoltar una xerrada sobre l'addicció als videojocs. Va venir el Joan Vitores de l'àrea TAC del departament d'Educació de Lleida. Primer ens va ensenyar vídeos on es veia l'evolució dels videojocs des del 1962 fins al 2017. Vam al·lucinar amb els canvis en els gràfics, el moviment i la qualitat de la imatge, però sobretot ens vam adonar que la majoria dels videojocs de la història han estat i són violents: guerres, baralles, bombes, assassinats... També ens va passar un test per saber si tenim signes d'addicció, per sort va sortir negatiu. I ens va explicar molt bé que hi ha jocs com el Fornite que creen addiccions a causa dels "loot box", uns cofres que donen recompenses i fan que la dopamina es dispari i et demani jugar més. Ens va agradar molt la xerrada perquè ens va donar bons consells per evitar la nostra pròpia addicció, però també ens va comentar que es pot jugar a videojocs una estoneta, sense abusar-ne, i sobretot dels que no porten "loot box".

Els alumnes van 'al·lucinar' amb com havien canviat els vídeojocs.

Símptomes que jugues massa

El Joan ens va comentar que per saber si tenim addicció als videojocs ens hem de fixar en diferents aspectes:
Cal controlar el temps de joc, si no parem a l'establert, és un símptoma negatiu. Un altre símptoma és passar més temps jugant a videojocs que establint relacions socials. Un altre, descuidar les rutines quotidianes com menjar, estudiar, sortir amb els amics, etc.
En cas d'addicció, cal tractar-ho amb els especialistes, psiquiatres, psicòlegs i terapeutes, ja que és un trastorn mental.

Escola Otogesa de Maials

Visita d'una contacontes molt especial!

Gràcies a la Fundació Pagesos Solidaris, els alumnes de CM i CS vam gaudir d'una activitat de contacontes divertida i entretinguda.

El dimecres vuit de novembre va venir a l'escola de Maials la contacontes Roser i ens va fer als alumnes de CM i CS un taller per sensibilitzar-nos sobre el fet migratori a través de diversos contes.

La Roser va arribar carregada de llibres i titelles, com la Kine i la Baobab, que ens va explicar boniques històries que ens van fer adonar de les dificultats i els reptes amb què es troben les persones que han de marxar del seu país per algun motiu greu.

Alguns dels títols que ens va explicar van ser *Un llarg viatge*, on combinava dues històries en una, i *Orelles de papallona*, on la Roser ens va fer reflexionar sobre el respecte i la veritable amistat: "Les bones amigues són aquelles que t'accepten tal com ets". També ens va recomanar alguns contes que tenien com a protagonistes nenes que van lluitar i ho continuen fent per les injustícies dels seus països: la Malala Yousafzai i la Nadia Gulan.

Ens ho vam passar molt bé perquè la Roser va fer que ens endinséssim en aquestes històries tan especials que ens van arribar al cor. Va ser una activitat d'*ESCAC, MAT, BOOM!*

Volem donar les gràcies a la Roser, ja que amb la seva simpatia i sensibilitat ens va captivar i ens va deixar amb ganes de més

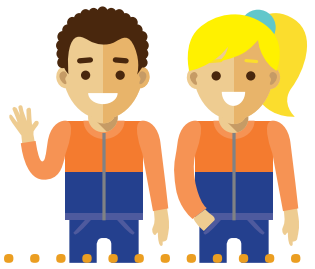

L'activitat de la Fundació

A través de la Fundació Pagesos Solidaris, d'Unió de pagesos, les escoles podem gaudir d'activitats amb les quals es treballa el fet migratori i es donen a conèixer històries de persones que han hagut de marxar del seu país per poder sobreviure.
En el nostre cas, va ser a través de la narració de diversos contes que vam prendre consciència sobre aquest tema.
Hem de ser conscients que no és un fet que ens quedi molt a lluny, ja que moltes famílies de la nostra escola van haver de marxar dels seus països per buscar noves oportunitats i, entre tots, hem de fer que se sentin com a casa seva, oferint ajuda i suport.
Cal esmentar que la Fundació Pagesos Solidaris també treballa altres temes com la dona i la pagesia o la gent gran en el món rural. Ho fa de manera lúdica a través de xerrades i tallers destinats a l'alumnat de les diferents escoles de la zona. És una bona eina per donar a conèixer realitats que ens envolten i, a vegades, no en som prou conscients.

Escola l'Abat Ruera de Puiggròs

A l'escola, investiguem i aprenem sobre els avions

En Ramon, un pilot d'avió de Juneda, ens visita a l'escola i ens explica coses molt interessants.

Un avió de paper va sobrevolar l'aula i ens va despertar un seguit de preguntes: per què volen els avions? Per què no cauen? Vam decidir crear els nostres propis avions de paper, experimentant amb diferents models. Durant aquest procés, vam explorar conceptes com la sustentació, la resistència de l'aire, la propulsió i la navegació, aprofundint en la comprensió de com els avions mantenen el vol amb precisió.

Mitjançant aquesta investigació, vam tenir la sort de rebre la visita d'en Ramon, un pilot d'avioneta de Juneda. Amb passió i experiència, ens va revelar els secrets de l'aviació, responent a preguntes variades sobre el control dels avions. Amb una avioneta com a exemple pràctic, ens va mostrar la importància de la seguretat i la precisió en aquest camp.

L'A380 d'Airbus és com el gegant del cel, portant més amics de viatge que qualsevol altre avió. Com una festa de núvols volant!

Amb aquesta enriquidora visita, vam transcendir els límits dels llibres de text, i hem après que les nostres aspiracions no tenen límits, i cada volada pot portar-nos més enllà de les nostres expectatives.

Les aules, un riu de rialles

Avui a l'escola, hem tingut un dia ple de creativitat i diversió. Hem construït i llançat els nostres propis avions amb una catapulta d'impulsió feta per nosaltres amb paper i una goma de pollastre. Les aules eren un riu de rialles mentre veiem com els nostres avions prenen vol, explorant el cel de la classe. Una activitat divertida i educativa alhora! Ha estat d'allò més interessant.

Explorant avions a l'escola: on les ales inspiren somnis a volar alt.

Escola La Roca de Sarroca de Lleida

Poble o ciutat?

Els més grans de Sarroca aquest trimestre a medi hem treballat l'organització dels pobles i de les ciutats, els serveis que hi ha i altres informacions.

Maquetes de pobles i ciutats fets pels alumnes.

Durant unes setmanes els alumnes grans de l'escola La Roca hem aprofundit en com és la vida al poble i a la ciutat. Els avantatges i inconvenients de viure en un poble o de viure en la ciutat. Després, vam fer un sorteig per especialitzar-nos en el poble o en la ciutat elaborant una maqueta i presentant-la als companys i companyes. Amb les nostres famílies hem elaborat unes fantàstiques maquetes que ens apropen a les diferents realitats.

Amb material reciclat hem diferenciat els elements que formen aquests paisatges.

Potser d'aquí sortirà algun o alguna urbanista o decorador/a

El procés

Per elaborar les maquetes prèviament vam fer un sorteig, a uns alumnes ens va tocar representar el poble i a altres, la ciutat. Tothom ha sigut molt creatiu; hem representat diferents ciutats, un llogaret (poble de muntanya) i fins i tot un poble inventat. Els encarregats de les ciutats han presentat ciutats com París, Nova York i Barcelona. Ens ha encantat a tots el projecte, la valoració ha estat excel·lent.

Escola del Soleràs

Imatges amb encant: Ideogram, la teva màgia digital

Imagina't un mag que fa tota mena de trucs divertits amb les fotos utilitzant la intel·ligència artificial.

Demostració de les imatges creades amb l'ordinador.

La màgia de la intel·ligència artificial al servei de les ments més creatives

Encerts i errors de l'eina

Parlant de coses úniques i màgiques, vam demanar a la intel·ligència artificial que ens creés diferents dissenys per a l'etiquetatge del producte estrella del nostre poble, l'oli. El resultat fou sorprenent i molt realista. Com a curiositat ens va costar molt que ens poses l'accent a la "à" i el vam acabar posant amb una altra eina.

Aquesta divertida aplicació permet agafar les paraules que escriguis i convertir-les en imatges brillants. Si escrius sobre un drac volador rosa, Ideogram intentarà fer-lo realitat dins la seva pantalla màgica. No esperis que l'encerti a la primera, a vegades necessita alguns intents per aconseguir exactament allò que busques. Com més exactes siguin les teves paraules més fàcil li serà donar vida als teus desitjos.

A més, té un sac de pinzells màgics i colors brillants. Si tens una foto d'un gatet, Ideogram pot convertir-la en un dibuix com si fos feta amb pintura o fins i tot com si fos una obra d'art famosa! Imagina't el teu gatet convertit en una pintura com les del museu!

O què passaria si agaféssim una foto de la teva mascota i li féssim un gir boig? Aquesta entretinguda pàgina podria convertir-la en una caricatura superdivertida o fins i tot fer que sembli que està volant en una catapulta espacial cap a la Lluna! La imaginació pot volar molt lluny gràcies a la intel·ligència artificial!

I què tal si volem fer un viatge en el temps? Amb Ideogram, podríem transformar una foto d'ara perquè sembli com si fos presa fa 100 anys! Com si haguéssim trobat una foto antiga dels teus avis, però en realitat és una foto nova, amb tot el seu encant retro!

Si vols crear un pòster al més pur estil Mr. Wonderful, només has d'escollir una frase que t'inspiri, com "Segueix els teus somnis" o "Fes que cada dia sigui especial". Ideogram la transformarà en una autèntica obra d'art on podràs triar entre diferents tipografies, colors i elements simpàtics que faran que la teva frase sigui molt especial i única.

Escola de Sunyer

Dia Internacional de les Dones Rurals

Donada la importància que té, a l'Escola de Sunyer celebrem el Dia Internacional de les Dones Rurals.

El passat 15 d'octubre va ser el Dia Internacional de la Dona Rural i l'escola té padrines i mares que han treballat i treballen al camp (al tros com diem aquí).

Per celebrar-ho van venir a l'escola la padrina del Joel i l'Aron i la padrina del Ferran, que, com a dones pageses, ens van voler explicar com era la vida de la dona al camp.

És una feina dura i poc valorada lligada a les terres i al bestiar.

Es dedicaven i es dediquen al conreu i la producció de les seves terres. I, si tenen animals, també es dediquen a cuidar-los.

L'oliver, l'ametller, la vinya i els cereals eren el que més abundaven en el secà. Ara, amb l'arribada del regadiu, també es conreen fruiters.

Al camp hi ha un munt de feines a fer: s'han de regar els camps, sulfatar els arbres i plantes, esporgar, treure les herbes dolentes, donar menjar als animals i cuidar-los, si tenen gallines plegar els ous, si tenen vaques munyir-les per obtenir la llet...
També a casa del pagès se solia matar el porc per fer botifarres, xoriços, llonganisses, pernil...

A més a més, feien vi xafant el raïm amb els peus. Tot, d'una forma molt artesanal!

Si tenien horta, abans anaven a vendre els productes a la plaça i també feien conserves per al seu rebost.

I a l'època que tocava, anaven a collir els productes dels arbres: olives, ametlles...

Ens van explicar que abans es collien amb un rasclet (té forma de pinta) de ferro i pesava molt; ara el rasclet és de plàstic i, per tant, és més lleuger i més fàcil d'utilitzar. Amb el rasclet es pentina l'arbre, és a dir, es passa el rasclet per les branques com si es pentinés i les olives cauen en unes borrasses que s'estenen prèviament sota els arbres. Després, es recullen les borrasses amb les olives dintre i s'aboquen als palets per portar-los amb el tractor a la cooperativa on faran l'oli.

Ara és bastant diferent. Tot està molt més mecanitzat. Actualment, una família necessita més terreny per viure de la terra i de vegades ho complementen amb granges d'animals. I al moment de la collita es necessiten molts treballadors.

Ens va agradar molt collir olives!!!

Collint olives amb les borrasses.

Escola de Torrebesses

Dia Internacional de la Dona Rural

Per commemorar aquest dia, 15 d'octubre, vam convidar la Teresina, una padrina molt treballadora i simpàtica del poble.

El que més ens va cridar l'atenció del que ens va explicar la Teresina va ser que no tenien nines i se les feien amb draps i una caixeta que lligaven amb un cordill feia de cotxet. Per berenar ens va dir que no tenien tanta varietat d'aliments com nosaltres i moltes vegades menjava un pebrot amb sal i oli. A l'escola estaven separats els nens de les nenes i a les nenes les ensenyaven a cosir. Hi anaven fins als catorze anys i després, si no tenien diners, havien d'anar a treballar al camp. A casa no tenien cambra de bany i el vàter era un forat que donava al corral on tenien les gallines.

La Teresina ens ha fet reflexionar que l'important de la vida és com la vius i no amb quines coses vius

Es banyaven a la cuina amb un gibrell. S'il·luminaven amb llums d'oli i havien d'aprofitar les hores de sol per treballar. S'alimentaven del que tenien a l'hort i d'animals com els conills, les gallines o del porc que mataven un cop a l'any, amb el qual feien pernils, xoriços o llonganisses. Els matalassos eren de llana d'ovella i no tenien calefacció, sol un foc a la cuina. De jove només tenien un vestit per als diumenges, que se l'havien de fer a casa. Rentaven a mà perquè no tenien rentadora. A cada casa tenien una mula que ajudava en les tasques del camp. S'aixecava a les sis del matí per fer l'esmorzar a tota la família.

La padrina Teresina amb l'alumnat, les mestres i els aprenents de l'escola de Torrebesses.

Canvis a la vida diària

Ens hem adonat que la vida d'ara és molt més fàcil que la d'abans, tenim molts electrodomèstics que ens faciliten les tasques de la llar, tenim roba per canviar-nos cada dia, tenim moltes joguines i molta més varietat d'aliments que no ens costa tant esforç per aconseguir-los perquè els anem a comprar a la botiga. A l'escola els nens i les nenes tenim la mateixa educació i no ens separen per classes. Disposem una gran varietat de vehicles perquè abans o anaven caminant o amb el carro i la mula. La vida era molt més dura perquè amb catorze anys ja treballaven. A casa estem molt més còmodes perquè tenim calefacció, cambra de bany amb banyera o dutxa amb aigua calenta. Tot i haver viscut aquests temps difícils, la Teresina ens va dir que no canviaria per res la seva vida perquè vivia feliç. I així ho hem copsat, ja que és una padrina molt simpàtica que desprèn molta energia i que encara treballa el seu hort.

Escola La Bassa de Torregrossa

El mes matemàtic, el Mat i la Màtica a "La Bassa"

L'alumnat de l'escola hem fet activitats de matemàtiques per saber-ne molt més!

Durant el mes d'octubre l'alumnat de primer cicle de primària hem fet moltes activitats matemàtiques. Hem llegit llibres (Un llibre de punts, On són els nombres, Un joc de punts, El rei i l'ocell); racons de joc (tangram, balança, dòmino, quatre en ratlla, mosaics i sudoku); jocs online (Poki, Arcademics, Scratch, Jigsaw i Genmagic).

L'alumnat de tota l'escola, cada divendres, ens hem emportat cap a casa un enigma per resoldre amb la nostra família i els dilluns hem fet un sorteig entre els que estaven ben resolts i el guanyador/a ha sortit publicat al blog.

Per concloure aquest mes tan divertit, hem fet una activitat conjunta tota l'escola, un fabulós esmorzar matemàtic. L'últim divendres del mes, durant el matí, cada curs vam preparar el nostre esmorzar i ens el vam menjar compartint l'estona amb l'alumnat del centre.

Ens han agradat totes les activitats que hem dut a terme i hem après molt. Quin mes més rodó!

Un esmorzar matemàtic

Per l'esmorzar matemàtic, els de primer vam fer un dau amb pa de pessic i crema de cacau. Els de segon, una simetria amb pa de motlle, crema de cacau i Lacasitos. Tot el cicle vam elaborar una brotxeta, fent una seriació amb fruites (plàtan, mandarina i raïm). En acabar, ens vam reunir tot l'alumnat del centre al pati per poder veure els esmorzars elaborats pels nostres companys i companyes.

> **"L'essència de les mates no és fer les coses senzilles complicades, sinó fer les coses complicades senzilles".**
>
> **S. Gudder**

Alumnat amb l'esmorzar al pati de l'escola.

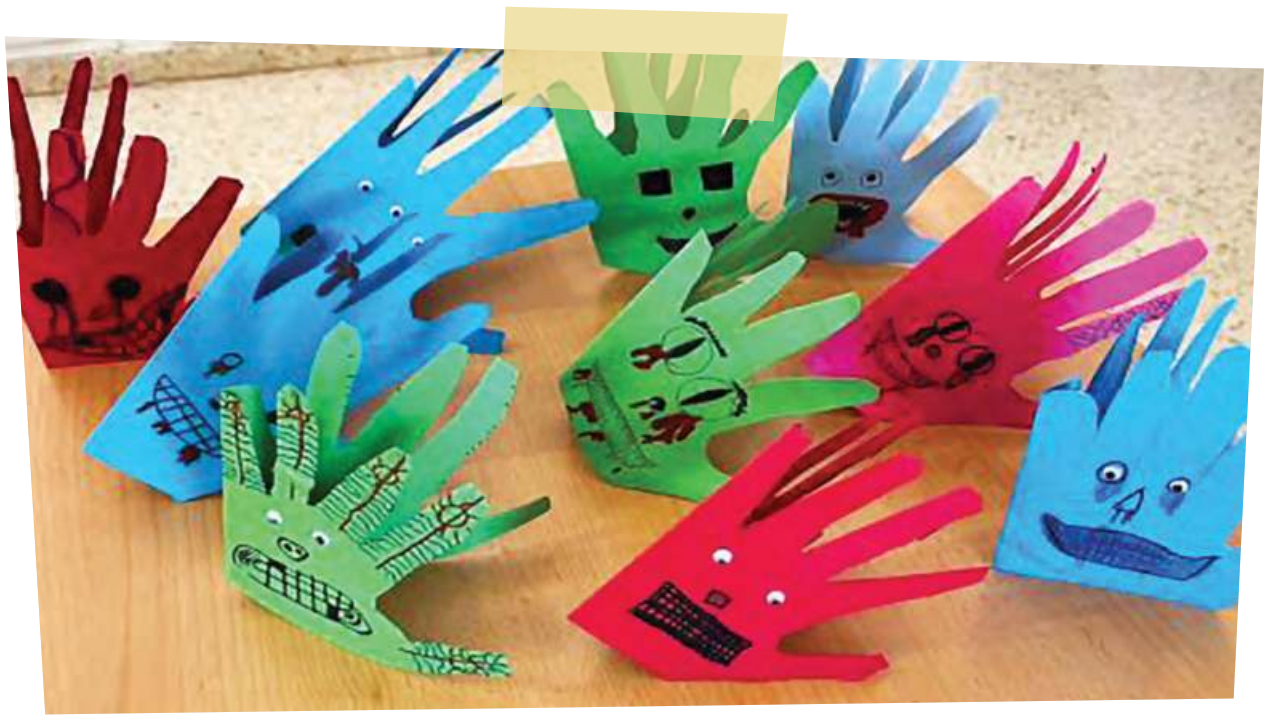

Escola Sant Bonifaci de Vinaixa

Celebrem Halloween a les classes d'anglès

A l'Escola Sant Bonifaci aprenem cultura estrangera fent manualitats a les classes d'anglès celebrant la festivitat de Halloween.

Resultats d'algunes de les manualitats per Halloween.

La festa de Halloween té origen celta (Irlanda) i procedeix de l'expressió "All Hallows Eve", que significa vigília de Tots Sants. Més concretament, va néixer a partir del Samhain, una festivitat que durava diversos dies i marcava la fi de la temporada de collites. Segons la tradició irlandesa, s'havien d'encendre espelmes a les cases per ajudar els difunts a trobar el camí. A mitjan segle XIX es va exportar la tradició a altres països de parla anglesa, com al Regne Unit i als Estats Units.

Actualment, la publicitat i les pel·lícules de Hollywood han portat a conèixer arreu la festa de Halloween com la coneixem avui en dia: infants, joves i adults es disfressen de temàtica terrorífica i passegen pels carrers per demanar dolços al veïnat fent servir el lema "Truc o tracte", o millor dit "Trick or treat" en anglès.

A Catalunya, però, la tradició és celebrar la Castanyada la nit del 31 d'octubre. Tot i que ens agradi disfressar-nos, hem de recordar que la nostra tradició és sopar amb la família vora el foc tot torrant i menjant moniatos, castanyes i panellets.

La tradició catalana Castanyada conviu amb la tradició estrangera de Halloween

Màscares de personatges

Les manualitats que hem dut a terme l'alumnat a les classes d'anglès per celebrar Halloween han sigut variades: els més petits hem pintat i retallat màscares de diferents personatges. Els de Cicle Inicial hem pintat i retallat fantasmes i monstres ben originals i els de Cicle Superior hem dissenyat postals en forma de monstres i personatges diversos. Amb totes les manualitats, hem decorat l'escola per l'ocasió.

A CAU DE BOSC · Escola d'educació a la natura a Tarrés

Cuidem el que estimem

Ajudem als nostres amics ocells.

Avui hem llegit el conte El niu de la Tit i hem descobert que, quan neva, als ocells els costa molt trobar llavors i cucs per a alimentar-se. Això ens ha fet pensar que aquest any està plovent molt poc als nostres boscos i que les mallerengues, els pit-rojos, els pardals i tota la resta d'ocells que voletegen al nostre voltant potser passen set. De seguida ens ha sorgit la necessitat de trobar la manera de poder facilitar-los una mica d'aigua. L'esmorzar d'una nena de la tribu ens ha servit d'inspiració: una taronja podria ser la solució! Dit i fet, hem portat taronges de casa, ens hem fet uns bons sucs i, aprofitant les dues meitats de la seva pell i una mica de fil, hem fet uns quants abeuradors orgànics, ben senzills i bonics, per als nostres amics ocells. Tot seguit, els hem anat a penjar a les branques dels arbres més propers i ens hem sentit molt satisfets de poder oferir una mica d'aigua, amb regust de taronja, als ocells que cada dia ens regalen alegria i bellesa amb els seus colors i amb els seus cants. Les petites accions poden generar grans canvis!

Fem abeuradors orgànics per als ocells que ens acompanyen cada dia.

L'ESCOLETA DEL MAS · Escola d'educació a la natura a Juneda

El joc arriscat

Una necessitat de desenvolupament de la infància.

Quan els infants poden assumir riscos, acompanyats per adults que els donen seguretat, tenen l'oportunitat de desenvolupar habilitats d'anticipació, presa de decisions, control dels impulsos conductuals, millorar les habilitats bimanuals, entre altres.

Quan des de petits aprenen a relacionar-se amb el risc, afavorim que d'adults siguin competents en autoconeixement, identificació dels propis límits, reconeixement dels perills i valoració dels riscos, autoestima forta, perseverança, vivència de la sensació d'èxit a partir de la pràctica autodirigida, resolució d'imprevistos...

I a l'Escoleta, l'espai exterior, natural i canviant ens ofereix múltiples escenaris i situacions per posar en pràctica aquest tipus de joc.

Infants escalant.

Defensa l'aigua des de casa teva

La falta d'aigua ha obligat a restringir el reg i els seus usos agrícoles.
Al gest solidari dels nostres pagesos i ramaders podem respondre des de casa nostra defensant cada gota d'aigua perquè **tota aquella que no malbaratem podrà servir per recuperar aviat els usos de l'aigua que dona vida al nostre territori.**

ÉS FÀCIL: 10 CONSELLS QUE DONEN VIDA

1 El WC no és una paperera

Cada vegada que fem una descàrrega de cisterna estem gastant entre 9 i 12 litres d'aigua. Si en som conscients no hi llançarem papers, cabells o altres coses que no costa gens tirar a la paperera normal.

2 La dutxa és reutilitzable

Omplir la banyera consumeix entre 200 i 300 litres d'aigua. Una dutxa la fem amb només el 20% d'aquesta aigua, i si posem una galleda o un cubell sota la dutxa per aprofitar l'aigua que corre fins que surt calenta, la podem aprofitar per fregar o regar les plantes de casa.

3 Vigila l'aixeta

Una aixeta oberta raja a 10 litres per minut. Tanquem-la mentre ens ensabonem, ens raspallem les dents o rentem els plats a mà. No cal que corri aquesta aigua, ja la tornarem a obrir per a glopejar o esbandir la vaixella.

4 Reaprofita l'aigua quan cuines

La que fem servir per rentar aliments o per bullir-los, una vegada torni a la temperatura ambient, ens serveix per regar les plantes de casa tenint la previsió de fer servir un recipient i no deixar-la córrer, així com no descongelar aliments sota el raig d'aigua si els treiem del congelador amb temps.

5 Rentadores i rentaplats, al màxim

El cicle d'una rentadora utilitza de 60 a 90 litres d'aigua (si la rentadora no és de baix consum, pot consumir uns 200 litres), i el del rentaplats de 18 a 30 litres. Posem-los en funcionament a plena capacitat i fent servir els programes més òptims, que són els de més durada.

6 Enganya les cisternes de casa

El vàter és l'artefacte que més aigua consumeix de tota la casa, amb un malbaratament de fins a 100 litres diaris si estan mal sincronitzats o tenen alguna petita fuita. Si col·loquem una o dues ampolles de plàstic plenes dins la cisterna, reduirem la meitat de l'aigua en cada descàrrega.

7 Les aixetes, sempre al dia

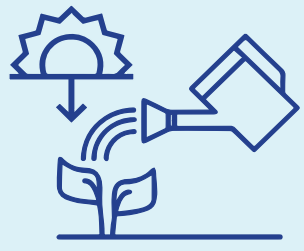
Posem al dia les aixetes de casa. Cada gota que cau cada dos segons sumen en total 6.000 litres d'aigua malbaratada a l'any, i un fil d'aigua que no s'atura són 36.000 litres a l'any. I si posem atomitzadors, econòmics i senzills de col·locar, reduirem fins a un 50% l'aigua que surt de l'aixeta.

8 El cotxe net al túnel de rentat

Per rentar els nostres vehicles fent servir la mànega necessitarem més de 300 litres d'aigua. La millor opció per netejar el vehicle és el túnel de rentat, on disposen sistemes de reaprofitament de l'aigua emprada. Si ho volem fer a casa, la millor opció és fer-ho amb una galleda i una esponja.

9 Regar la gespa o l'hort, al capvespre

Per regar una superfície de gespa de 100 m2 són necessaris 400 litres d'aigua. Per reduir l'evaporació i estalviar aigua es recomana regar al capvespre, i sempre és preferible un sol reg abundant més que no pas regar molt sovint amb poca quantitat d'aigua.

10 Cuidem la qualitat de l'aigua

Hi ha molts productes que s'aboquen a l'aigüera que són de difícil eliminació o nocius: pintura, oli, productes de neteja, dissolvents, etc. Un litre d'oli mineral pot contaminar 10.000 litres d'aigua. Cal separar-los i portar-los a la deixalleria.

Defensar cada gota d'aigua és cosa de tots.
Els ajuntaments revisen cada any canonades i dipòsits, ramaders i agricultors instal·len sistemes més eficients de reg i nosaltres podem **pensar quins usos d'aigua són prescindibles i superflus a casa en temps de sequera**.

Diputació de Lleida
La força dels municipis